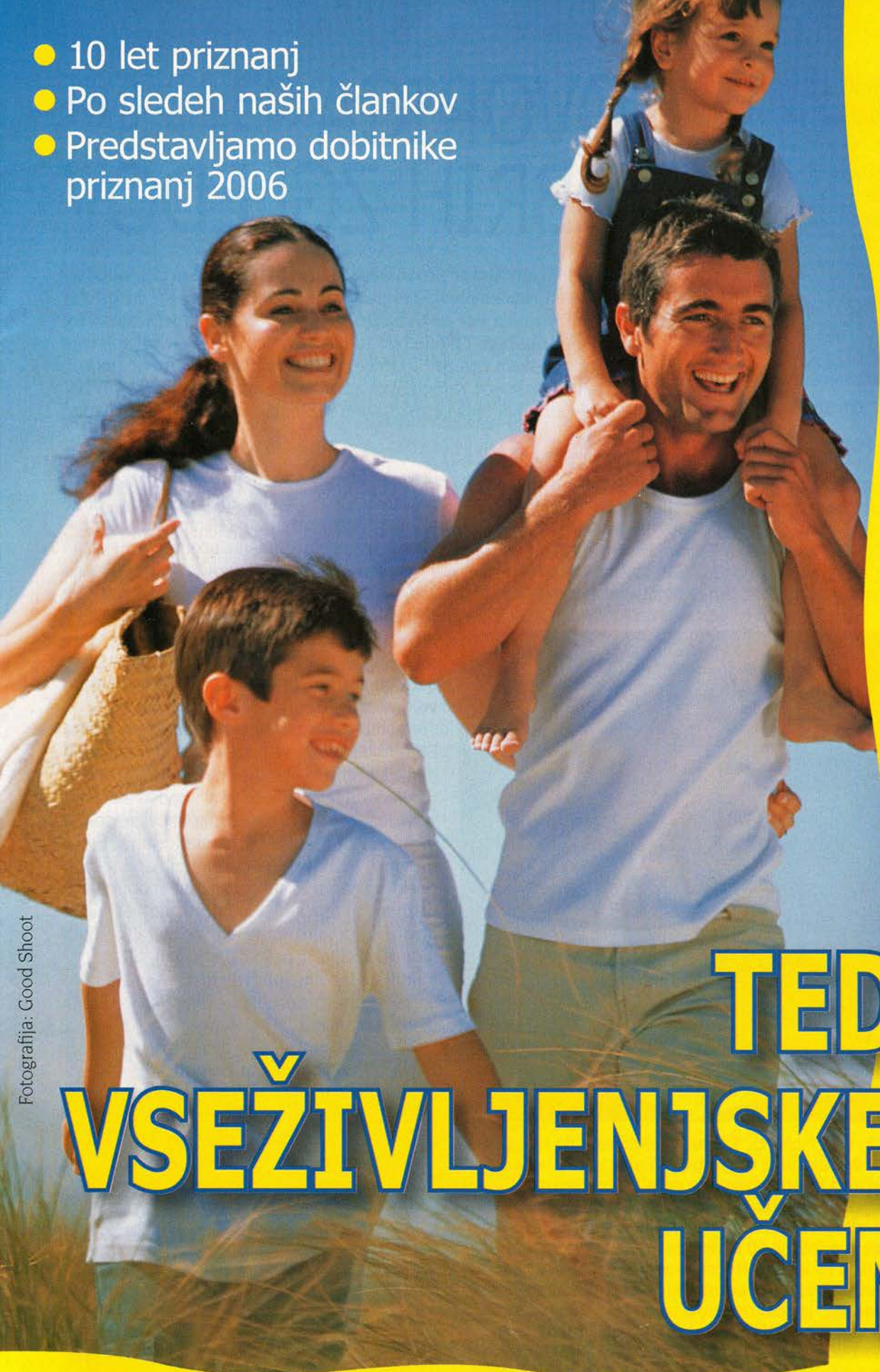

- 10 let priznanj
- Po sledih naših člankov
- Predstavljamo dobitnike priznanj 2006

Fotografija: Good Shoot

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

10 let priznanj
Andragoškega
centra Slovenije
za posebne
dosežke pri
učenju odraslih

GOVORICA DOBRIH ZGLEDOV

Pred desetimi leti Slovar slovenskega knjižnega jezika še ni poznal besede 'vseživljenjski'. Računalniški program jo je še do lani označeval kot neustrezno. Toda vizionarji se ne ustrašijo samih sebe, ko odkrijejo, da so kot glas vpijočega v puščavi. Tako je bilo tudi s snovalci Tedna vseživljenjskega učenja v Andragoškem centru Slovenije, ki so spomladi 1997 prvič objavili razpis zbiranja predlogov za podelitev priznanj za izjemne dosežke pri bogatitvi lastnega znanja ter za strokovne in promocijske uspehe pri bogatitvi znanja drugih.

Kaj so želeli s tem doseči?

Predvsem Tednu vseživljenjskega učenja dodati praznično razsežnost, ljudem, vajenim avstro-ogrske resnosti v šolskih klopeh, pa pokazati, da je človekovo pravico do veselja mogoče upoštevati tudi na tistem področju življenja, ki pripada učenju. S primeri uspešnih odraslih učencev so skušali dokazati, da za učenje ni nikoli prepozno, da zmorejo tudi dolgotrajno učno nedejavni odrasli doseči zastavljene cilje in da so na svoje učne dosežke

lahko ponosni, da se jih lahko vesele. TVU namreč uveljavlja učenje le kot vrednoto samo po sebi, ki pomaga človeku življenje osmišljati, ga olajšati in mu seveda dodajati novo vrednost.

Dobitniki priznanj Andragoškega centra Slovenije so razumeli izzive časa in odgovorili nanje z učenjem – bodisi individualnim bodisi z vključevanjem v učeče se skupnosti ali z inovativnostjo pri pripravi programov in drugih možnosti za kakovostno posredovanje znanja drugim. V zakladnico dobrih zgledov je bilo doslej vpisanih že sto trinajst imen dobitnikov priznanj, in tem se letos pridružuje še trinajst novih. Ko bi lahko preleteli vse ovire, ki so jih na poti k cilju uspešno premagali, ali se pomudili ob izpolnjenih življenjskih sanjah, ki so si jih s pomočjo učenja izpolnili, bi videli, da je vredno poskusiti!

Lani smo praznovali desetletnico festivala učenja, TVU, letos pa bomo že desetič podelili priznanja prizadevnim posameznikom in učečim se skupinam ter izjemnim izobraževalcem, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za posnemanja vredne dosežke pri izobraževanju odraslih.

Veseli pa smo, da se danes ljudje manj bojijo vnovičnega vstopanja v izobraževalne ustanove, da vidijo v lastnem učenju ter v poučevanju odraslih ključ za nove zaposlitvene oziroma ustvarjalne možnosti, pa tudi priložnost za samouresničitev in pomoč drugim. Zdi se nam, da smo vendarle iz leta v leto bliže tisti novi vrednoti, ki smo jo skušali izraziti s sloganom: Slovenija, učeča se dežela.

Slavica Borka Kucler, Andragoški center Slovenije

Dr. Vida Mohorčič Špolar: »Vesela sem, da smo se leta 1996 odločili za organizacijo Tedna vseživljenjskega učenja in leto kasneje za podeljevanje priznanj za izjemne dosežke pri učenju. Raziskava, ki smo jo na Andragoškem centru opravili leta 2004, namreč kaže, da bi približno 50 odstotkov prebivalstva, starega od 16 do 65 let, ki v izobraževanju ni dejavno, o njem razmišljalo, če bi poznalo ljudi, ki so bili zaradi tega zasebno in poklicno uspešnejši. Tako smo lahko ponosni na ljudi, ki so priznanje dobili zaradi tega, kar so z učenjem dosegli, bodisi za svoj razvoj bodisi za razvoj skupine ali pa širše okolice. V zadovoljstvo bi mi bilo, če bi njihovi zgledi pritegnili tiste, ki se zdaj morda še obotavljajo.«

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

PO SLEDEH PRIZNANJ

V desetih letih podeljevanja priznanj smo spoznali vrsto zanimivih ljudi, skupin in organizacij, ki so začutili pomen znanja, našli zadovoljstvo in veselje v učenju in izobraževanju in so s tem vsak po svoje in vsak na svojem področju veliko prispevali k boljšemu jutri vseh nas. Tudi pri reviji Naša žena smo leta 1998 začeli izdajati priloge, v katerih predstavljamo dobitnike priznanj in njihove spodbudne zgodbe.

Zanimalo nas je, kaj se je v vseh teh vmesnih letih dogajalo s tistimi, ki so priznanje že dobili. Tako smo se odpravili po sledih naših člankov in poklicali nekatere dobitnike iz prejšnjih let. Naključje ali ne: vsi, s katerimi smo se pogovarjali, so svoje dejavnosti uspešno razvijali naprej in se veselili novih dosežkov in osebne rasti.

Interesna skupina podeželskih žena iz Predmeje je priznanje dobila leta 2000. Takrat je skupina štela dvajset članic, priznanje pa so dobile za vse, kar so se družno naučile in s pomočjo tega znanja prispevale k lepšemu in zanimivejšemu življenju v njihovi vasi v bližini Ajdovščine. Spoznavale so posebnosti iz preteklosti svojega kraja, nekdanjo oblačilno kulturo, jedi, učile so se tudi italijanščine – zato da bi se lažje sporazumevale z italijanskimi turisti, ki jih je pot zanesla v njihov kraj.

Po šestih letih, so nam povedale, ne počivajo. Skupina se je celo povečala za pet članic. V tem času so ustanovile pevski zbor in z veseljem se odzovejo na povabila za nastope. Ob koncu leta vedno zaigrajo kakšno igro ali skeč za sokrajane, priredile pa so tudi kar nekaj razstav – na temo lanenih oblačil, klekljane čipke in pa, kar je še posebno zanimivo, življenjskih zgodb izseljenk domačink. Razstavljale so tudi stara in nova peciva in priredile tri proslave. Vse njihove prireditve so zanimive tudi zato, ker znajo praktično prikazati dejavnosti. Septembra bo pri krajevnem spomeniku v njihovi organizaciji nastopilo osem zborov iz različnih krajev. Učijo se novih stvari in k temu znajo pritegniti tudi sokrajanke. Še vedno pa pridno skrbijo za lepoto in urejenost svojega kraja.

Del skupine v tradicionalni noši

Fotografija: arhiv Naše žene

Alenka Golob iz Trzina je vodja Doma Škofljica za osebe z motnjo v duševnem razvoju. Priznanje je dobila že leta 1998, in sicer za svoje prizadevanje za pravice oseb z duševno motnjo do vseživljenjskega učenja in izobraževanja.

Danes, po devetih letih, trpko ugotavlja, da se položaj oseb z motnjo v duševnem razvoju ni bistveno izboljšal. »Takrat sem menila, da se stvari spreminjajo na boljše, da pot vodi samo še navzgor. Danes o tem nisem več tako prepričana. Spremembe se dogajajo prepočasi, velikokrat se ponovno znajdemo pred problemi, ki so bili že rešeni, in ovirami, ki so bile že presežene,« je povedala in utemeljila, da so prav letos na ministrstvu nameravali skrajšati izobraževanje osebam z motnjami v duševnem razvoju za kar tri leta. (Do zdaj so lahko hodili v šolo do 21. leta.) Ponovno so morali dokazovati smiselnost in upravičenost učenja in izobraževanja te ciljne skupine in se spopadati z nepoučenostjo tistih, ki imajo moč in odločanje. Ali jim je uspelo, bomo šele videli. Zaveda se, da je pri tem delu pomembno videti majhne dosežke. Kljub temu pa jo moti, da je drugod po Evropi to področje sistemsko povsem drugače urejeno. Kako obsežna je raziskovalna dejavnost na tem področju, je videla, ko je končevala magistrski študij. Obliz za njen pesimizem pa sta zadovoljstvo in ponos stanovalcev Doma, ko se kaj novega naučijo. In to pretehta težave.

Srečko Krč z Jesenic je dobil priznanje leta 2002, in sicer za bogatitev znanja drugih. Povedal je, da ga to priznanje še vedno spodbuja pri nadaljnji bogatitvi osebne omike, pa tudi pri nadaljnjem delu na področju izobraževanja odraslih. Že pred upokojitvijo je profesionalno deloval na tem področju, saj je vodil Delavsko univerzo Jesenice, po upokojitvi pa se je izobraževanju odraslih posvetil tudi drugače. Ustanovil je Univerzo za tretje življenjsko obdobje in jo tudi vodi, hkrati pa od leta 1999 organizacijsko vodi prireditve Teden vseživljenjskega učenja v občini. To delo še vedno opravlja z veliko zavzetostjo in zato je Teden vseživljenjskega učenja na Jesenicah dobro obiskan in se o njem veliko piše in govori. TVU na Jesenicah je vsako leto tudi tematsko obarvan, povezan je z razvojnim programom občine, naj bo to v obrti, turizmu ali športu in rekreaciji. Veliko priznanje za vse, ki se trudijo z izobraževanjem v občini, je tudi to, da bo slovesno odprtje na nacionalni ravni letos prav na Jesenicah. Do sedaj je namreč vsa leta potekalo v Ljubljani. Profesor Krč je prepričan, da sedanji čas tudi pred starejše postavlja zahteve po pridobivanju novega znanja, ne samo o novih tehnologijah, pač pa tudi ali predvsem o novem družbenem redu, o demokratičnih procesih in odločanju, o človekovih pravicah ter delovanju Evropske unije. Zato so predavanja in delavnice, ki jih organizira in vodi, obarvani tudi s temi sodobnimi temami.

Fotografija: Maja Korošak

Alenka Golob

Nevenka Jelen iz Kal pri Šempetru je vse svoje znanje pridobila po neformalni poti in s samoučenjem. Zato je leta 2000 tudi dobila priznanje, vse dejavnosti, s katerimi se je takrat ukvarjala, pa je v zadnjih šestih letih še temeljito izpopolnila. Že takrat je ustanovila krajevni odbor Društva kmečkih žena in zanje organizirala več tečajev, seminarjev in delavnic. Danes tam še sodeluje kot mentorica, poleg tega je ustanovila etnološko društvo Hmeljarska vas. To je zraslo iz študijskih krožkov, ki jih je vodila. V tem času je namreč končala usposabljanje za vodjo in mentorja študijskih krožkov, kar so ji v Andragoškem centru omogočili izjemoma, saj za to ni

Fotografija: osebni arhiv

Nevenka Jelen

imela primerne formalne izobrazbe (končano ima osnovno šolo). Letos so v okviru Društva kmečkih žena že desetič priredili *Kmečko popoldne pod lipo* in pripravili gledališče na vasi. V društvu Hmeljarska vas pa so letos konec avgusta prikazali obiranje hmelja na star način. Iz hmelja so začeli izdelovati tudi hmeljevo žganje, ki se ga v TIC Žalec in v darilnih butikih da tudi kupiti.

Tudi **Vitra iz Cerknice**, center za uravnoteženi razvoj, je priznanje dobila med prvimi, že daljnega leta 1997. Center je v letih, ki so priznanju sledila, delal prav tako dobro, uspehi in zaključeni projekti so se kar vrstili. Ponosni so tako na nagrado, ki sta jim jo podelili ZDA in Evropska unija za projekt na temo demokracije in civilne družbe, kot tudi na posameznike, ki jim jih uspe vključiti v promocijo izobraževanja. Vitra je namreč regionalna koordinatorica Tedna vseživljenjskega učenja in v največje zadovoljstvo jim je, če se jim pridružijo povsem običajni ljudje, ki so bili pred tem prepričani, da njihovo znanje res nikogar ne zanima. Da se delovanje Vitre v okolju res tudi konkretno pozna, pričajo tudi računalniki, ki so jih s pomočjo donacije podjetja Microsoft namestili v Mladinski center, kjer so vsem na voljo za brezplačno uporabo. Vendar gre Vitra še širše: v zadnjih letih izpeljujejo čedalje več mednarodnih projektov,

Fotografija: arhiv Vitre

Bojan Žnidaršič, direktor Vitre

ki so večinoma namenjeni mladim. Ostajajo pa zvesti svojemu področju delovanja: trajnostnemu razvoju podeželja, učinkoviti rabi energije, vseživljenjskemu učenju, usposabljanju za vodenje projektov in krepitvi nevladnih organizacij.

Jože Prah iz Ledine pri Sevnici je priznanje prejel pred dvema letoma za bogatitev znanja drugih. Njegove dejavnosti so številne in njegovo delo je njegov konjiček. Je revirni gozdar, veliko pa se ukvarja tudi z razvojem oglarstva v Sloveniji, je aktiven platinec, lovec in bogato publicira. Dejaven je tudi v turizmu, na področju razvoja podeželja, in vse, kar naredi, tudi zavzeto predstavlja v medijih. Pred dvema letoma si je prizadeval za ustanovitev oglarske zveze; do tega sicer še ni prišlo, se je pa oglarska dejavnost močno razmahnila. Danes ni več težko prodati vsega oglja, ki se

Fotografija: Maja Korošak

Jože Prah

izdela v Sloveniji, zatrjuje. Trenutno pa se največ ukvarja z razvojem evropskih pešpoti, sodeluje z ekošolo v Radečah pri oživitvi Parka Dvor-Hotomež, sodeluje pri urejanju lovske zbirke na gradu Bogenšperk, pri občini Sevnica pa vodi komisijo za energetska zasnova občine. In najvažnejše: v času, ko sva se pogovarjala, so se doma veselili rojstva tretjega otroka.

Almo Plivac že od petnajstega leta mučijo težave z zdravjem. Takrat zaradi njih ni mogla končati srednje šole, na katero je bila vpisana. Po nasvetu na Zavodu za zaposlovanje je vpisala in tudi končala program usposabljanja natakarski/receptorski pomočnik, a ji to ni zadostovalo, želela si je več. Potem je z jekleno voljo dobesedno na bolniški postelji (na izpite so jo vozili z rešilnim avtomobilom) končala srednjo ekonomsko šolo. Za to je prejela tudi priznanje Andragoškega centra v letu 2000. Po tem priznanju

Fotografija: osebni arhiv

Alma Plivac

je dobila svojo prvo službo, v kateri je bila nadvse zadovoljna z delom in odnosi med sodelavkami. Pravi, da so jo naučile samspospustovanja in timskega dela. A žal so ji zdravstvene težave spodnesle tudi to službo. Njena skrita želja je bil študij, ki se ga je potem tudi lotila; kljub slabemu zdravju, hospitalizacijam in močnim zdravlilom, ki jih je morala jemati, je redno opravljala izpite z dobrimi ocenami, vendar več kot dve leti ni mogla zdržati. Meni, da nikoli ne bo prebolela tega, da ji ni uspelo. Vmes pa je spoznala ljubezen svojega življenja in zdaj z zaročencem živi v Franciji. Zdravstvene težave se žal stopnjujejo, a pogumna Alma pravi, da nič drugega ne šteje kot to, da je v srcu srečna.

DOBITNIKI PRIZNANJ

ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH ZA LASTNO UČENJE

Olga Oserban, Štore

IZOBRAŽEVANJE JI JE DALO SAMOZAVEST

Življenjska zgodba Olge Oserban, danes Celjanke, ki se je sredi letošnjega leta srečala z abrahamom, se ni začela zmagoslavno. Že kot majhno dekle je sanjerala o tem, da bo nekoč postala trgovka. Zato se je namesto z medvedki velikokrat igrala, da nekaj prodaja in se je nekoč v prihodnosti videla za prodajnim pultom. A življenje jo je kar prehitro postavilo pred dejstvo in namesto da bi po osnovni šoli odšla na trgovsko šolo, se je zaposlila v tovarni na Prevaljah, kjer je bila tudi doma. Štiri leta je delala tam, zatem pa še leto dni v velenjskem Gorenju. V tem času je spoznala bodočega moža in se z njim preselila v Celje. Ker je bil mož obrtnik, slikopleskar, Olga ni takoj čutila potrebe po zaposlitvi, zato je po poroki in rojstvu dveh hčera nekaj časa skrbela zgolj za gospodinjstvo, kasneje pa se je zaposlila pri možu in dvanajst let

skrbela za računovodske posle. Ker je imel zaposlenih dvanajst ljudi, je bilo dela veliko, čeprav to ni bilo tisto, kar bi si želela. »Nekako sem se počutila odvisna od njega. Vedno sem razmišljala o tem, da bi se vpisala v šolo, a sem vselej čutila strah pred tem. Bala sem se, da ne bi bila sposobna končati letnika, in vame se je z leti nase-lilo preveč negativne energije, ki me spremlja še danes,« nam je Olga od-stirala tančico svojega življenja.

K odločitvi, da bi se vpisala v kak izobraževalni program, pa sta jo ne-nehno spodbujali obe hčerki, češ če bosta onidve končali šolo, jo bo tudi Olga. Po moževi smrti se je prijavila na Zavod za zaposlovanje in si želela, da bi dobila delo, saj ji vdovska pokojnina komajda zadošča za pokritje vseh stroškov, ki ga ima s stanovanjem v središču Celja. »Potem me je nekega dne moja starejša hči, ki trenutno že piše magisterij iz socialne pedagogike, postavila kar pred dejstvo. Da mi bo kupila računalnik, če se vpišem v šolo. Prav ona mi je torej prva vlila pogum in me spodbudila k temu, da sem naposled zbrala korajžo, drugo spodbudo pa so mi dali na Zavodu, kjer so mi pomagali prebroditi finančne težave s tem, da so mi ponudili brezplačno izobraževanje na Abituri – tu sem bila najstarejša v učni skupini srednjega poklicnega izobraževanja. Predavanja sem obiskovala tri leta in se odlično počutila v družbi mnogo mlajših, zato mi ni bilo nič težko. Februarja letos sem šolo tudi z odliko končala, na kar sem res ponosna, saj sem se morala tako rekoč vse učiti znova. Ni mačji kašelj po več kot tridesetih letih sesti v šolske klopi in obnoviti tudi osnovnošolsko znanje, saj sem za osvajanje znanja potrebovala veliko več časa kot od mene mnogo mlajši sošolci. A sem zmogla, in to brez pomoči inštruktorjev. Poleg veselja do učenja pa sem prav tam pridobila izgubljeno samozavest, pomembno pa je tudi to, da zdaj spet gledam na svet bolj pozitivno,« pripo-

veduje Olga. Pred tem pa je doživela še eno težko preizkušnjo. Pred štirimi leti je namreč zaradi spleta nesrečnih okoliščin izgubila mlajšo hčer, in čeprav izgube ne bo nikoli povsem prebolela, se ji je uspelo znova postaviti na noge. Pri tem ji je stala ob strani starejša hči in z njeno pomočjo je Olga Oserban uresničila svoje življenjske sanje in pridobila poklic prodajalke. Trenutno je še vedno brezposelna in se preživlja zgolj z vdovsko pokojnino. »Na trgu delovne sile velikokrat iščejo mnogo mlajše od mene, a se psihično pripravljam na pisanje prošenj, da me morebitni negativni odgovori ne bi znova preveč potrli,« nam je še zapala Olga, mi pa smo ji obljubili, da bomo zanjo držali pesti.

Tomaž Voršič,
Čirče pri Kranju

ODLOČIL SE JE ZA USPEH

Trgovsko srednjo šolo je naredil vso ob delu, in sicer s samoizobraževanjem, kar pomeni, da se je doma sam učil, na šoli pa le opravljal izpite. Ko je trgovsko uspešno končal, se je

Fotografija: Mojca

Olga Oserban

Fotografija: Maja Korošak

Tomaž Voršič

želel vpisati redno v srednjo ekonomsko šolo, vendar je bil za redni vpis že nekoliko prestar in ga niso sprejeli. Zato je srednjo ekonomsko šolo (program + 2) prav tako vpisal izredno. Raje v Ljubljani kot v Kranju, saj se mu je zdelo pomembno, da obiskuje predavanja, ki pa v Kranju niso bila organizirana.

Šola mu pred tem ni pomenila prav veliko. Vse ostalo je bilo veliko bolj vredno pozornosti: športne dejavnosti, žuri, prijatelji in ponočevanja. Zato mu pač ni šlo. Niti na prvi, trgovski, na katero se je vpisal, niti na drugi, elektrotehniški, na katero je presedlal. To je trajalo približno tri leta, nazadnje se je ponovno vpisal na trgovsko, a izredno, pa mu šola in učenje še vedno nista šli. Nekega dne pa se je odločil in se zares začel učiti. Zelo intenzivno, po deset ur na dan. Učenje in obrok hrane, učenje in obrok hrane, nič drugega ni obstajalo v tistem času. Zato je seveda trgovsko šolo končal z odliko, s samimi peticami. Takrat je uvidel, da se zmore in zna učiti, da mu to pravzaprav leži. Že v osnovni šoli njegov uspeh ni bil najbolj bleščeč in zato je bil pred tem prepričan, da učenje ni zanj. Ko se je zares zavzel, so torej prišli tudi rezultati in postal je bolj samozavesten.

Zato je pogumno nadaljeval in naredil dokvalifikacijo še za ekonomskega tehnika. Tudi to je končal s samimi peticami. Ker je redno hodil na predavanja, je tam tudi aktivno sodeloval in spraševal ter si delal zgledne zapiske, s katerimi je, kakor pravijo na šoli, lahko pomagal tudi drugim. Jeseni bo ta, nekoč tako rekoč izgubljeni fant, že sedel na predavanjih na Visoki poslovni šoli v Ljubljani. Zanima ga smer turizem.

Niti sam ne ve dobro, kaj je bilo tisto, kar ga je premaknilo, da je prenehal *bluziti* in zapravljati čas. Kar nenkrat je spoznal, da tako ne bo šlo več naprej. Doma so bili sicer prepričani, da šolo in izpite dela, na koncu pa je le prišlo na dan, da je tri leta poslušal predavanja, naredil pa zelo malo izpitov. Razočaranje je bilo veliko. Ker je vse skupaj trajalo predolgo, so mu tudi na šoli rekli, da bo moral še enkrat začeti znova in vpisati prvi letnik. To je pomenilo tudi to, da bi moral ponovno plačati šolnino in ni vedel, kje naj bi dobil denar. Pa tudi starši niso več verjeli, da mu bo sploh kdaj uspelo.

Ko se je enkrat v sebi zares odločil, je šlo brez težav in praktično tudi brez inštrukcij. Niti kakšnih posebnih učnih metod mu ni bilo treba sprejeti. Dokazal si je, da zmore tudi on.

V vseh teh letih je dozorel tudi osebnostno, prerazporedil je svoje vrednote. Zdaj sta šola in učni uspeh na prvem mestu, potem šele pridejo druženje s prijatelji, prosti čas in zabava. Ve, da se je toliko spremenil, da mu več pomeni to, da se je sposoben vsak dan za par ur usesti za knjige in s tem narediti nekaj zase. Šele potem pride čas za prijatelje in sprostitev. Povsem drugače je, če ima človek pred sabo cilje. Zelo si želi, da bi bila njegova služba povezana z uporabo tujega jezika. Zelo rad ima angleščino, ki jo, mimogrede, danes tudi inštruiru.

Priznanja je vesel, kaj takšnega ni pričakoval. Zdi se mu kot dodatna nagrada za to, kar je dosegel v teh letih, ko se je odločil za učenje.

Društvo onkoloških bolnikov Slovenije

ŽELJA, POMAGATI SEBI PODOBNI

Društvo onkoloških bolnikov Slovenije letos praznuje 20-letnico delovanja, in to spoštovanja vredno obletnico so proslavili z novo akcijo – Kolesom življenja, ki je močno odmevala po vsej Sloveniji. Z njo so na pobudo mlajših bolnikov, svojih članov, ki so v petih etapah prekolesarili Slovenijo, želeli predati javnosti sporočilo, ki je tudi vodilo delovanja njihovega društva – da rak ne pomeni konca življenja. Pobudnica ustanovitve društva je bila pred dvajsetimi leti prim. Marija Vegelj Pirc, dr. med., ki društvo tudi trenutno vodi. Pred njo so se zvrstili: Marja Stojin, Jelo Zupančič, Mara Rupena, Anica Vidmar.

Društvo se je pravzaprav razvilo v okviru psihoonkološke dejavnosti na Onkološkem inštitutu, kjer so začeli spodbujati prostovoljno delo oz. samopomoč. In sčasoma so začele nastajati skupine prostovoljcev, ki so pomagali na novo obolelim bolnikom z rakom prebroditi osebne stiske. Pri delu z bolniki, bodisi s posamezniki

bodisi skupinsko, pove Marija Vegelj Pirc, spoznaš, da se nekateri bolniki dobro rehabilitirajo in da čez čas v sebi začutijo željo, da bi pomagali drugim. Tako so že leta 1984 začele z obiski prostovoljke – nekdanje bolnice – na operativnem oddelku Onkološkega inštituta v Ljubljani. Najprej sta bili prostovoljno svetovanje in samopomoč namenjeni bolnicam z rakom dojke, danes pa nastajajo skupine tudi za bolnike z drugimi vrstami raka, na primer za bolnike z rakom mod ali malignim limfomom. Zakaj samopomoč? Prostovoljke in prostovoljci so namreč ljudje, ki so sami preboleli raka. Osnovni pogoj za to, da nekdanji bolnik lahko postane prostovoljec, pa je, da se mu je uspelo dobro rehabilitirati in da sta od končanega zdravljenja minili vsaj dve leti.

Njihova dejavnost se je z leti širila in danes je prostovoljna individualna samopomoč za ženske z rakom dojke organizirana v petih bolnišnicah (v Celju, Mariboru, Slovenj Gradcu, Ljubljani, Šempetru pri Novi Gorici), aktivnih je dvajset prostovoljk. Poleg te individualne pomoči pa so se začele ustanovljati tudi skupine za samopomoč, teh je devetnajst, in so se oblikovale glede na vrsto obolenja. Nosilci skupin za samopomoč morajo biti bolniki sami; to so prostovoljci – koordinatorji skupin. Nekdo, ki je sam preživel to bolezen, se nekako laže vživi v stisko bolnika, ta pa mu v večini primerov tudi bolj zaupa. Nekateri skupine imajo tudi več kot sto članic. Strokovni vodje so psihiatri,

Fotografija: Maja

Marija Vegelj Pirc

psihologi, medicinske sestre, pa tudi andragoginja in splošna zdravnica. Skupine samih bolnikov se niso izkazale za dovolj učinkovite, je povedala predsednica društva, saj člani potrebujejo strokovno pomoč, zato da pogovor in delo tečeta v pravi smeri.

Marija Vegelj Pirc je zadovoljna, ker v društvu delujejo številni dragoceni posamezniki, ki so pripravljene svojo pozitivno energijo širiti tudi na druge, podariti svoj čas in delček sebe. To se je zelo dobro pokazalo tudi v že omejnjeni akciji Kolo življenja.

Za usposabljanje prostovoljcev in prostovoljk imajo natančno izdelan program, ki poteka v okviru društva. Z vsakim kandidatom najprej opravijo individualni pogovor, izpolni pa tudi vprašalnik, ki mu pomaga, da tudi sam sebe bolj spozna. Bodoči prostovoljci se nato udeležijo petih enodnevni seminarjev, ki potekajo na štirinajst dni ali tri tedne. Ta vmesni čas je potreben tudi za to, da kandidati razmišljajo o tem, ali je prostovoljstvo za njih prava pot. Ne bi namreč želeli, da bi v prostovoljstvo šli zaradi reševanja lastnih problemov. Učijo se komunikacije z bolnikom, sledi pa praktično učenje, ko je kandidat navzoč na obisku pri bolniku. Organizirano imajo tudi supervizijo, po besedah Vegelj Pirčeve se je zelo dobro obnesla skupinska supervizija. Vsaka tri leta priredijo še tridnevni seminar za vse prostovoljske time – prostovoljce, strokovne vodje in mentorje.

Zakaj je usposabljanje sploh potrebno? Veliko ozdravljenih za rakom namreč meni, da zaradi lastne izkušnje najbolje vedo, kaj bolezen rak pomeni, in da zato znajo tudi najbolje svetovati. Vendar pa se mora prostovoljec zavedati, da ima za sabo le svojo izkušnjo bolezni, ki je edinstvena in samo njegova. Nič ne ve o drugem človeku, kako on čuti in doživlja, zato se mora najprej naučiti predvsem poslušati.

Društvo izdaja tudi različne publikacije, med njim brezplačno revijo Okno, oblikovali so svojo internetno stran s forumom, v treh krajih, Šempetru pri Novi Gorici, Mariboru in v Ljubljani, pa imajo organizirano tudi svetovanje po telefonu.

Prim. Marija Vegelj Pirc ugotavlja, da se je v dvajsetih letih odnos do bolezni rak zelo spremenil. K temu pa je svoj delež prispevalo tudi njihovo društvo.

PRIZNANJA

ZA BOGATITEV ZNANJA DRUGIH

Sonja Pungertnik, Ljubljana

PRIŽIGA LUČ V TEMI – SLEPIM IN VIDEČIM

Sonja Pungertnik je prepričana, da morajo biti slepim dane vse možnosti in priložnosti, da dokažejo svoje sposobnosti. Hkrati meni, da se morajo slepi sami potruditi za to, da povedo, kakšne so njihove potrebe in kakšno pomoč potrebujejo. Zaveda se tudi tega, da je videčim v začetku izjemno težko navezati stik s slepo osebo, saj ne vedo, kako naj bi ravnali. Zato si nadvse prizadeva za to, da bi tako slepe kot videče ozaveštila o potrebah slepih in o komunikaciji med njimi.

Zaposlena je na Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije kot vodja socialnih programov. Vodi in koordinira programe za slepe in slabovidne otroke, za starše slepih in slabovidnih otrok, pa tudi nekatere izobraževalne programe, kot na primer za vodje skupin za samopomoč, vodi pa tudi program za spremljevalce slepih in slabovidnih – tega postavlja na prvo mesto. Kot predstavnica organizacije sodeluje tudi pri pisanju zakonodaje

Trenutno aktivnih spremljevalcev slepih in slabovidnih je od šestdeset do sedemdeset, usposobili pa so jih že več kot dvesto. So prostovoljci in zato po določenem času iz različnih razlogov nekateri opustijo to delo. Na usposabljanju se naučijo vseh praktičnih stvari, ki jih morajo vedeti pri spremljanju slepega. Na svoji koži občutijo, kako je z zavezanimi očmi prehoditi kos poti, pojesti kosilo in podobno. Naučijo se, kako je treba slepega prijeti, kako ga peljati skozi vrata, ga peljati po tekočih stopnicah, kako mu predstaviti, kaj ima na krožniku, na mizi, kako ga opozoriti, če ima na primer umazano obleko, kako ga peljati na stranišče. Naučijo pa se tudi etike, odnosa do invalidov – vsakdo mora podpisati kodeks etike do invalidov.

Fotografija: Maja Korošak

Sonja Pungertnik za svojim računalnikom z Brajevo vrstico

in pomaga pri drugih projektih, kadar gre za specifične potrebe slepih. Na primer: kako prostor prilagoditi slepim, kako so določeni pripomočki primerni za slepe in podobno.

Tudi v svojem prostem času predava o odnosu slepi-videči, skrbi za samega sebe pri slepem, partnerskem odnosu med slepim in videčim partnerjem, odnosu staršev in slepega otroka. Deseto leto že tudi vodi oddajo za slepe in slabovidne Luč v temi na Radiu Ognjišče, vodila pa je tudi oddajo o vzgoji Svet oblikuje mlade, mladi oblikujejo svet.

Meni, da je slepih učiteljev v Sloveniji veliko premalo. Sama je največ odnesla od tistih profesorjev, ki so bili tudi sami slepi. Zato se je tudi odločila za študij defektologije, pri katerem združuje izkušnjo sleposti s strokovnim znanjem. Pred leti je pri svojem delu spoznala, da so starši slepih otrok mnogokrat prepuščeni samim sebi, še posebej ob rojstvu slepega otroka, saj v Sloveniji še vedno ni urejena celovita zgodnja obravnava slepih in slabovidnih otrok in njihovih družin. Zato je ustanovila skupino staršev za samopomoč. Piše tudi članke v najrazličnejše revije.

Slepa je od rojstva in zato je tudi njeno lastno izobraževanje potekalo nekoliko drugače kot pri videčih vrstnikih, pa tudi drugače od izobraževanja slepih danes. Takrat se še ni govorilo o integraciji slepih otrok v redne

šole in slepi otrok je moral iti v zavod. Tako je bilo tudi s Sonjo. Potem si je želela iti v srednjo zdravstveno šolo in naprej študirati fizioterapijo. To področje pa so ravno takrat za slepe zaprli, češ da je pri fizioterapiji potrebno delo z aparaturami, ki ga menda slepi ne bi mogli opravljati. Kakorkoli že, danes je pravzaprav hvaležna, da se za tisti poklic ni odločila, saj jo je pot peljala drugam. Na Pedagoški fakulteti je študirala med rednimi študenti. Danes imajo vsi slepi študentje računalnik s prilagojeno računalniško opremo, z Brajevim zaslonom in govornim vmesnikom. Ona pa je vsa predavanja še snemala in zapiske doma naredila na navaden Brajev pisalni stroj. Nekaj literature so ji posneli v knjižnici Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. Še danes pa hrani posnetke več kot dvajsetih sošolk, ki so ji snemale študijsko snov. Večina profesorjev je slepo študentko vzela kot izziv, ona pa se je trudila, da jih ne bi preveč obremenjevala. Njen cilj je bil študirati čim bolj enakovredno drugim.

Učenje ji je bilo vedno blizu, sploh pa knjige. Že kot majhen otrok je zelo rada imela knjige v rokah. Čeprav jih ni videla in še niti ni znala brati Brajeve pisave. Tudi navadne črke se je hitro naučila pisati, čeprav jih potem ni mogla prebrati. Kasneje se je presmerila na zvočne knjige, v zadnjem času pa bere tudi v elektronskem zapisu. Vesela je računalniškega napredka, ki ji omogoča, da knjigo najprej skenira, potem pa jo bere s pomočjo Brajeve vrstice na računalniku. Zelo si želi, da bi Slovenija čim prej zaščitila avtorske pravice tudi v elektronskih medijih, da bi bile potem lahko digitalne knjige slepim prosto na voljo.

Nada Mulej, Žalec

KNJIŽNI MOLJ OD MALIH NOG

Nado Mulej smo obiskali v Žalcu, kjer ima lično urejene prostore svoje-ga podjetja Sledi, d. o. o., ki ga je ustanovila pred štirimi leti. Takrat pač, ko je začutila, da lahko s svojim znanjem ponudi vedoželjnim veliko več, kot ji je to uspevalo v Ljudski univerzi Žalec, kjer je bila zaposlena dolga leta. Po izobrazbi je profesorica slovenskega jezika in primerjalne književnosti, vendar znanje nenehno dopolnjuje, saj se

Nada Mulej vodi seminarje in delavnice

Če se dvigneš višje, vidiš več.

je vseživljenjskemu učenju zapisala že na začetku poklicne poti. Je pisateljica in prevajalka, knjige pa izdaja v založbi, ki jo je ustanovila v ta namen.

»Že kot šestletno dekle sem vedela, da bom poučevala ljudi, le da se nisem videla kot klasična učiteljica. Knjige sem dobesedno požirala že pri petih letih in danes, ko imam za seboj že skoraj pol stoletja, lahko rečem, da so knjige moje najboljše prijateljice, ki me spremljajo vse življenje. Naj se sliši še tako smešno, meni se je zgodilo, da so me starši poslali v klet po krompir, pa me tako dolgo ni bilo nazaj, da so me šli iskat. Našli so me v kotu kleti, s knjigo v roki, saj sem se kar zatopila v branje in pozabila, po kaj sem šla in da moram nazaj,« začne svojo pripoved simpatična Nada Mulej, ki sogovornika v trenutku pritegne s svojo neposrednostjo in nasmehom, za katerim se ne skrivajo stroge profesorske poteze. Ni torej čudno, da ji ljudje sledijo.

In to dobesedno, saj se lahko danes že pohvali, da je imela pred seboj že celo armado pomembnih in tudi manj pomembnih ljudi, od ministrov, gospodarstvenikov, učiteljev pa vse do tistih, ki šele iščejo svoj notranji jaz.

Leta 1992 je potrebovala nov izziv in se je odločila za raziskovanje, leta 1993 pa že napisala tudi knjigo z naslovom *Ženska na poti k sebi*. »Začutila sem, da potrebujem spremembo, saj je bil zame največji užitek, če so ljudje z mojo pomočjo začeli živeti svoj pristi-

jaz in našli v sebi svoje najgloblje kvalitete, ki se jih do nedavna niti niso zavedali.« Na leto ima Nada Mulej kakšnih petdeset do šestdeset delavnic, ki jih obiskuje približno dvajset zelo različnih ljudi, drugače je le pri nevrolingvističnih delavnicah, kjer so skupine ljudi stalne. Ravno nevrolingvistika pa je metoda, ki jo je Nada Mulej začela razvijati že, ko je prišla na Andragoški

Fotografiji: osebni arhiv

center. »Sem prva, ki sem začela v tej smeri sistematično izobraževati ljudi in sem se za to izpopolnjevala tudi v Nemčiji, pri tujih trenerjih, in končala vse stopnje, tako da imam zdaj izdelan celoten program, ki ga lahko izvajam. Je pa nevrolingvistika zbirka pristopov, metod in orodij za učinkovito komunikacijo, učenje in osebno rast, kar ljudje lahko osvojijo. Daje veščine za boljše delo vsem, ki se ukvarjajo z ljudmi, bodisi da delajo v prodaji, medicini, šolstvu ali kje drugje. Pomembno je, da ljudi ne spredalčkamo prehitro na inteligentne in neinteligentne, saj poznamo tudi čustveno inteligenco. Naš um še zdaleč ne pozna vseh odgovorov in to mene trenutno še posebej zanima,« pripoveduje Nada Mulej, ki vodi predvsem programe za praktika, mojstra in trenerja nevrolingvističnega programiranja.

Seveda jo povprašamo tudi o prihodnosti. »Čutim, da bom morala razvijati timsko delo, sestaviti krog sodelavcev in poiskati ljudi za različne projekte in programe, vsebinsko pa bi se predvsem rada usmerila na svetovalno komunikacijo in razvila program za svetovalce. Rada bi razvila nov model svetovanja, ki bi temeljil na celostni podobi človeka in njegovih vrednotah, saj je prav to tudi izvor človekove energije,« nam je zaupala. In zdi se, da energija pri Nadi Mulej nikoli ne usahne. Črpa jo tudi od svojih slušateljev in jim jo na tisoč in en način vrača.

Marina Hrs,
Mestna knjižnica Izola

ZA BRANJE NI OVIR

V Mestni knjižnici Izola je zares prijetno. Prostori so zračni, svetli in lepo opremljeni, dovolj pa je tudi kotičkov, v katerih se lahko obiskovalci v miru potopijo v intimo branja. In morda je to edina knjižnica, v kateri se sprehajajo mamice z otroškimi vozički, saj ni nikakršnih arhitektonskih ovir. Tudi za invalide ne.

Knjižnica je organizem, ki živi in se nenehno razvija in spreminja, je prepričana direktorica Marina Hrs, in to se v knjižnici v Izoli dejansko tudi začuti. Umirjeno ozračje, kot se za knjižnico spodobi, pa vendar ne more

Fotografija: Maja Korošak

Marina Hrs

prikriti, da se v teh prostorih ves čas nekaj dogaja. Ne veš pravzaprav, kaj te bolj pritegne: ali vitrina ustvarjalnosti, v kateri vsaka dva tedna razstavlja nov ustvarjalec, ali zbirka starih igrač, ki iz vitrin obiskovalce spominjajo na njihova otroška leta – med njimi vsakdo najde kakšno, s katero se je tudi sam nekoč igral. Tudi posebna pravljíčna soba, ki je seveda namenjena uram pravljíc, je prav imenitna. Pa središče za samostojno učenje pa Borza znanja – in še kaj bi se našlo. Direktorica bi rada v poletnem času razširila prostor za branje tudi na vrt. Morda v naslednjih letih.

Marina Hrs vodi Mestno knjižnico Izola že petnajst let in pred dvema letoma so se preselili v te večje prostore. Selitev so izvedli na prav poseben način, saj so organizirali živo

knjižno verigo bralcev, ki so si knjige iz starih prostorov do novih podajali iz rok v roke. Sodelovali so člani različnih društev, učenci iz osnovnih šol in upokojenci. Takšnih in podobnih idej so v vseh teh letih uresničili kar lepo število.

Med drugim so izpeljali okoli sedemnajst študijskih krožkov. Prav zdaj deluje krožek Skozi druge kulture spoznavamo sebe, s katerim želijo prikazati, kako nas različnost kultur bogati in povezuje. Pripravili so potopisna predavanja, predstavljali so pripadnice različnih kultur, ki živijo v njihovem okolju, in še druge prireditve. Zanimiv študijski krožek je bil *Beremo s starši*, namenjen mladim mamicam na porodniškem dopustu. Hrsovi se zdi pomembno, da so v tem času mlade mamice povezane z zunanjim svetom tudi prek knjige. Poudarjali so pomen zgodnjega branja otroku, predstavljali so kakovostne slikanice, obravnavali pa tudi druge probleme, s katerimi se ubadajo ženske po porodu. Eden od odmevnih krožkov je bil tudi tisti, v katerem so člani brali slepim in slabovidnim osebam na domu in so izposojali knjige ljudem s posebnimi potrebami na dom. Prostovoljce za to delo so najprej usposobili in jim predstavili večšine dobrega branja in govora ter jih pripravljali s seminarji o komunikaciji s starejšimi in o odnosu do starostnikov. Neko starejšo gospo je ta krožek tako navdihnil, da je začela brati svoje pesmi na lokalnem radiu. Neki gibalno ovirani gospod pa je skupaj s prostovoljko prebral vse o arhitektu Plečniku.

Knjige so začeli izposojati tudi v hotelu v centru Izole, izbrali so okoli trideset primerkov v različnih jezikih, ki so aktualni za popotnike: turistične vodnike in knjige o kulturni dediščini Slovenske Istre in Slovenije.

S preselitvijo so se ponudile še druge možnosti. Mesečni večerni klepeti so namenjeni predstavljanju zanimivih Izolčanov, do zdaj jih je bilo predstavljenih osemnajst. Ti večeri so zelo srčni, obiskovalcev se res dotaknejo, saj se ljudje, ki jih predstavljajo, odprejo, z navdušenjem pripoveduje Marina Hrs. Knjižnica je letos nagradila (na pobudo občine Izola) najboljšo bralno družino, najboljšega odraslega in najboljšega mladega bralca. Tudi s tem želijo spodbujati branje in poudarjati njegovo vrednost za človekov osebni in duhovni razvoj.

Knjiga je edini medij, ki omogoča duhovni razvoj in razvoj domišljije, je prepričana Marina Hrs. Otroka bi morali čim bolj zgodaj navajati na branje, da se ga bo veselil, in na knjige, da jih bo vzljubil. Kultura nekega naroda se kaže tudi v bralni kulturi in v odnosu do knjig, in to je področje, na katerem gospa Hrs vidi še veliko veliko dela.

Metka Zupanek, Domžale

RADOVEDNOST JE ELIKSIR MLADOSTI

Srečanje z Metko Zupanek iz Domžal je eno tistih, ki preseneča. Zaradi energije, zavzetosti in občutljivosti. Rojena je bila v Mirni Peči sredi vojne vihere. Družina se je s trebuhom za kruhom preselila na Blejsko Dobravo. Oče je delal v železarni in mati je gosposinjila. Metkina mama je bila tiste vrste človek, ki jemlje življenje s ponosom in vedoželjnostjo. Svojo izredno ljubezen do branja je prenesla tudi na hčerki. Starša sta zbirala brošure, revije in zanimive časopise in jih lično vezala v platno in usnje – tako je nastala prava mala hišna biblioteka. Spomini na osnovno šolo niso bili prežeti z radostjo, saj je Metka občutila težo siromaštva. To je otroke ločevalo na meščanske, ki so bili perspektivni, in one druge, ki znanja za delo v tovarnah ne potrebujejo. Vendar je bilo toliko

Fotografija: Milomira Šegina

Metka Zupanek

lepše njeno družinsko življenje, polno ljubezni in razumevanja. Naključje je hotelo, da je Metka prišla v Domžale

na Srednjo usnjarsko šolo. Uspešno jo je končala in na svoje delo v usnjarstvu je Metka zelo ponosna. Z zanimanjem je sodelovala s strokovnjaki iz nemških, švicarskih, italijanskih in drugih kemičnih tovarn, ki so bile vodilo razvoja usnjarstva. Vodenje proizvodnje jo je navduševalo. Rada je imela ljudi in delo. S svojo ustvarjalnostjo je pri oblikovanju novih modelov sodelovala z modnimi kreatorji čevljarskih in galanterijskih tovarn. Še posebej lepe spomine ima na sodelovanje s kreatorjem Janezom Repanškom iz Toka. Nato je prišlo povabilo z Delavske univerze v Domžalah, da bi prevzela delo strokovne sodelavke. Želja po znanju ji ni dala miru. Odločila se je za študij ob delu na Višji šoli za socialno delo in kasneje na Pedagoški akademiji. Veselje do učenja in do pridobivanja znanja je zavzeto prenašala na mlade v usnjarski šoli. Na Delavski univerzi si je prizadevala približati ljudem izobraževanje ob delu. V tistem času, ko je bila Metka Zupanek direktorica, je Delavska univerza izvajala šest programov srednješolskega izobraževanja, številne tečaje tujih jezikov, računalništva in druge oblike strokovnega, splošnega in družbenega izobraževanja.

Metka je ženska številnih izkušenj in močne volje. Sama še predobro ve, kako je, če si odrinjen na rob ali če se ti godi krivica. »Kar delaš, delaj tako, da te ne bo nikoli sram reči – to je moje delo!« Take so bile materine besede, ki jim je s svojim delom in načinom življenja sledila Metka. Z enako zavzetostjo in poletom se je ob upokojitvi lotila dela za starejše.

Ob ustanovitvi pred desetimi leti je Univerza za tretje življenjsko obdobje Lipa Domžale štela triindvajset članov, imela je tri tečaje in eno študijsko delavnico. Danes pa društvo šteje več kot sedemsto članov in ponuja množico programov: jezikovno izobraževanje, zgodovino, religije sveta, računalništvo, literarni, likovni in keramičarski krožek, mešani pevski zbor, zdravilna zelišča, seniorje v prometu, plesne večere in še in še. Zares pestra in sodobna ponudba znanj in veščin, ki pridejo prav tako mladim kot tudi starejšim. Kot pravi Metka, je radovednost tista, ki nas ohranja mlade in vesele. Dolgčas in naveličanost zatirata življenjsko moč in energijo. Zato se v društvu Lipa radi družijo in srečujejo mladi in stari, pa tudi ljudje, ki so zaradi svoje manjše mobilnosti

izključeni iz družbe. Čas, v katerem vsi hitijo, ne da bi se zamislili, kam, ni naklonjen plemenitim človeškim odnosom. A kljub temu so med nami dobri, sposobni in vsega zanimanja vredni ljudje. Da bi svojemu delovanju dali še dodaten pomen, so se v društvu lotili izdaje zbornikov z literarnimi prispevki. Novembra izide deveti zbornik z naslovom Beseda v vetru. Upajmo, da Metki Zupanek ne bo zmanjkalo ne vetra ne besed.

Marija Sušnik, Brežice

POVEZAVA ETNOLOGIJE IN KMETIJSTVA

Marija Sušnik je vse življenje tesno povezana s kmetijstvom in našim podeželjem – rojena je bila na Bizeljskem v družini kmetov, izšolala se je za kmetijskega tehnika, po upokojitvi pa je podeželje z bogatim naravnim in ljudskim izročilom postalo njen konjiček. Konjiček, pri katerem se je sama ogromno naučila, in to znanje, izkušnje in navdušenje podelila z mnogimi. Na svoji domačiji, kjer grmovnice rastejo prosto kot nekoč in so poleg stara sadna drevesa, je v rojstni hiši in gospodarskem poslopju uredila etnološko zbirko, ki odpira nove poglede na naše podeželje. Zanimive predmete in zgodbe tamkajšnjih ljudi je povezala v knjigi, ki je bila hipoma razprodana. Kako ne, saj so v njej našli mesto mnogi že pozabljeni predmeti, ki pričajo o iznajdljivosti nekdanjih kmetov. Med temi je tudi otroška posteljica, ki raste z otrokom, sestavljena je lahko

le stajica, pokrita pa celo miza. V knjigi je opis ptiča, imenovanega čebelar, ki gnezdi v peskokopih, in Mariji je s skupino somišljenikov uspelo v njihovih krajih ohraniti razmere za gnezdenje teh ptic. Med bizeljske posebnosti sodijo tudi repnice, ki so na šestkilotrskem območju vklesane v pečene sklade in jih danes uporabljajo tudi za vinske kleti. Vedno znova pa opozarja na naravo. »Že pred leti sem pisala članke o starih sadnih drevesih, ki jih moramo ohranjati; na Bizeljskem smo ohranili drevored starih hrušk, varujemo kosmatinca, to je roža, ki je sorodna velikonočnici ...« Med načrti je tudi ideja predanega mladega fotografa, ki ji je Marija rada prisluhnila, in sicer fotografije prvobitnih travnikov in poljskega cvetja, v nadaljevanju pa si Marija želi pripraviti tudi publikacijo o »rožnatih vrtovih« – z opisom cvetja in zelenja, ki so ga nekoč gojili na podeželju.

Zase sicer pravi, da je predvsem operativka, toda hkrati je pozorna na marsikaj. »Če te določena tema zanima, lahko vedno znova odkriš kaj novega; odkar me zanima etnologija, pa v povezavi s kmetijstvom vidim marsikaj, za kar sem bila nekoč slepa in gluha.«

Že leta 1985 si je s sodelavci prizadevala vključiti se v Crpov program, vendar na natečaju niso bili uspešni. Kljub temu pa so sami izvedli večino programa – od takrat rastejo repnice kot vinske kleti v pasu silikatnega peska, obudili so sušilnice sadja, promovirati so začeli svoja vina, razvijali so kmečki turizem in hkrati poskrbeli za originalne spominke. Urejene imajo pešpoti in lahko sprejmejo kar tisoč šestdeset gostov. Vse to je steklo tudi na osnovi popisa stavbne in naravne dediščine in seveda ohranjanja posebnosti s tega seznama. Prihajajo tudi tujci in se čudijo lepotam, ki so bile skrite kot speča Trnuljčica.

Ko Marija govori o prebujanju Bizeljskega, omenja domačine in mnoga znana imena od agronomov, etnologov do zgodovinarjev; toda ob njihovi strokovni podpori so zaslužni za poživitev ljudje, kot je Marija Sušnik. Ta pa je prinesla tudi željo po znanju na številnih področjih. Znanje je jamstvo za zdrav razvoj tudi za naprej; tradicija pa pravi, da tudi pogum. Oboje so Bizeljčani pokazali tudi pred več kot sto leti, ko so svoje vinograde, ki jih je načela vinska uš, cepili na ameriško

Marija Sušnik

Fotografija: Lidija Jez

osnovo, kar je povzročilo val zgražanj. Toda uspelo jim je in leta 1897 so celo v Ljubljani pripravili razstavo obnovljenih vinogradov. Ob stoletnici pa so ta dogodek seveda obeležili z novimi uspehi. Pri teh je bila Marija Sušnik ena od operativk, ljudje pa dobro vedo, da tudi eden od motorjev.

Zvesta podeželju in njegovemu bogatemu izročilu ostaja tudi za naprej, ob tem pa je pripravljena na nove naloge, ki bodo znanje in občutek za plemenito in lepo v kulturni in naravni dediščini našega podeželja ohranili tudi za nove generacije.

Anica Mikuš Kos, Ljubljana

ŽIVI ZA OTROKE IN MLADINO

Anica Mikuš Kos, zdravnica, specialistka pediatrije in psihiatrije, pobudnica in organizatorica številnih oblik prostovoljnega dela na področju zdravstva in socialnega varstva, lanska slovenska kandidatka za Nobelovo nagrado za mir, se je rodila v Čupriji v Srbiji. Tedaj je tam služboval njen oče, Slovenec, sicer profesor francoščine. Njena mama Marija je bila hrvaška Židinja in gospodinja.

Kar šestintrideset sorodnikov po mamini strani je bilo ubitih v koncentracijskih taboriščih. Z mamo in očetom je bila gospa Anica, tedaj še deklica, tudi v partizanih, in sicer v okolici Slavonske Orahovice. Zato ni čudno, da je videla in tudi doživela marsikaj hudega.

Anica Mikuš Kos

Fotografija: Neva Železnik

Ko so začeli prihajati v Slovenijo begunci: najprej iz Hrvaške, nato iz Bosne in Hercegovine in na koncu še s Kosova, jim je začela takoj pomagati. Tudi zato, ker je na lastni koži občutila, kako toplo ji je bilo pri srcu in v duši, ko so njej med drugo svetovno vojno pomagali dobri ljudje.

»Otrokom beguncem sem želela pokazati, da je poleg nasilja, nečlovečnosti, bolečine, brezizhodnosti, obupa itd. na svetu še marsikaj lepega in dobrega. Skratka, da so poleg zlih tudi dobri ljudje.« je poudarila. Zavedanje o obstoju dobrega deluje kot protiutež slabim izkušnjam in ohranja vero v človeka in upanje. V prihodnost.

Anica Mikuš Kos ima tudi veliko izkušenj s prostovoljnim delom. Sama je prostovoljka že več kot trideset let. Od leta 1992 opravlja neplačano funkcijo predsednice Slovenske filantropije. Je tudi avtorica številnih publikacij o prostovoljnem delu in glavna avtorica knjig: *Prostovoljno delo v šolstvu*, *Prostovoljno delo pri varovanju zdravja*, *Prostovoljci in varovanje duševnega zdravja*.

Že nekaj let pa svoje znanje in energijo razdaja Ustanovi SKUPAJ – Regionalnemu centru za psiho-socialno dobro otrok. Ta center so financirali ali financirajo Slovenija, Avstrija, Andora, Irska, Švedska, Nizozemska itd. Ustanova SKUPAJ pomaga predvsem otrokom v vojnih in povojnih okoliščinah, da bi lažje obvladovali izgube, travme in druge slabe izkušnje.

K prostovoljskemu delu priteguje tudi otroke in mlade, saj izhaja iz spoznanja, da je prostovoljno delo otrok in mladih pomemben zaščitni dejavnik psiho-socialnega razvoja, ki tudi preprečuje nezaželene oblike vedenja.

Ker se Anica Mikuš Kos dobro spozna na delo z otroki in mladino, jo vabijo na razne konce sveta, da tam predava prostovoljcem, učiteljem, zdravstvenim, socialnim delavcem in drugim, ki v svojih poklicnih vlogah skrbijo za otroke. Programe usposabljanja prireja tudi za strokovnjake s področja mentalne higiene, pa tudi za mentorje v prostočasnih dejavnostih, starše ... »Zlasti učitelji, ki preživijo z otroki veliko časa, jim lahko pomagajo pri obvladovanju njihovih stisk in preprečijo trajne motnje.« je prepričana. V vojnih časih in v skrajno neugodnih povojnih okoliščinah so namreč pogosto prizadete cele

družine. Zato starši včasih ne zmorejo pomagati svojim otrokom. Prav zaradi tega je pomoč učiteljev v takih okoliščinah toliko pomembnejša.

»Kakovostna vzgoja in razvoj ter spodbude za učenje so tudi popotnica za boljše življenje otrok v prihodnosti. Znanje in izobrazba zmanjšujeta ali brišeta socialne razlike in dajeta možnosti tudi tistim otrokom, ki se znajdejo na dnu družbene lestvice.« je poudarila. Čeprav že dolga leta pripravlja programe usposabljanja za učitelje, zatrjuje, da se je sama naučila od teh učiteljev še veliko več kot oni od nje. »Naučila sem se modrosti, ponižnosti in skromnosti, pa tudi praktičnih rešitev.«

Vsaj tri četrtine njene poklicne poti je zaznamovane s kulturo vseživljenjskega učenja, saj je z nenehnim izpopolnjevanjem daleč preseгла formalno, diplomsko in podiplomsko izobrazbo. Vse to pa predvsem zato, da lahko z lastnim znanjem bogati življenje drugih!

Jože Kopeinig, Tinje

ŽIVETI Z NOTRANJIM RAZSVETLJENIM OBRAZOM

Ko so ga pred osemintridesetimi leti povabili, naj pride za rektorja Katoliškega doma prosvete v Tinjah, se je tega dela z veseljem lotil. Takrat je v tinjskem domu potekalo le okoli petindvajset programov letno. V lanskem letu pa je bilo organiziranih petsto osemdeset daljših in krajših prireditev in izobraževanj ter potovanj. Dom, ki ga je prevzel, je bil tudi po videzu precej drugačen od današnjega – danes je temeljito razširjen in popolnoma prenovljen. Gradili pa so ga večinoma z darovi slovenskih rojakov, kar zgovorno kaže na to, kako zelo so ga na avstrijskem Koroškem potrebovali.

Jože Kopeinig se je rodil v Šentpetru na Višinjah blizu Velikovca. Kot mnogi drugi slovenski rojaki, ki so vplivni v slovenski kulturi in politiki, je maturiral na gimnaziji na Plešivcu. Sam se je odločil, da postane duhovnik, in je bil najprej dve leti kaplan

Fotografija: Maja Korošak

Jože Kopeinig

v Doblovi vasi, zdaj pa je skoraj štiri desetletja predstojnik. Njegov delavnik je pester, saj je hkrati prevzel delo v Pastoralnem uradu za Slovence ter delo s katoliško mladino. Dolgo časa je bil urednik cerkvenega lista *Nedelja*, zdaj pa vodi slovensko misijonsko pisarno v Celovcu, dejavnost, ki mu je med vsemi najbolj pri srcu. Je tudi predsednik odbora Celovške Mohorjeve družbe. Pa še nekaj škofovskih služb opravlja, navrže mimogrede.

Katoliški dom prosvete je last duhovniške skupnosti Sodalitete in je ustanovni član skupnosti prosvetnih domov Avstrije. Podobnih domov je v Avstriji kakšnih štirideset, posebnost doma v Tinjah pa je ta, da je slovenska ustanova in da ima dvojezični program. To je hiša dialoga, kraj srečanja Slovencev in Avstrijcev v deželi. Ime programskega lista, ki ga tudi izdajajo in izide vsakokrat v nakladi 14 tisoč izvodov, Dialog, torej ni modni izraz, ampak ima trdno podlago v usmeritvi in programih Doma. Želijo živeti v dialogu, v odprtosti z nemškimi sodeželani, in mnogi od njih jih tudi obiskujejo. Tinjski dom je hkrati tudi dom umetnosti: je kot ena sama galerija, po dvoranah in po sobah so stalno razstavljene slike več kot petdesetih umetnikov in umetnic. Poleg tega imajo vsak mesec dve razstavi umetnikov, tudi iz Slovenije.

Tinjski dom je čedalje bolj tudi vseslovenski dom, saj čedalje več skupin prihaja iz Slovenije. Jože Kopeinig sam velikokrat vodi slovenske rojake v Slovenijo, da jim jo razkaže in pokaže kot kulturno deželo ter jih pre-

priča, da je bila že od nekdaj srednjeevropska dežela. Po drugi strani pa tudi veliko Slovencev prihaja k njim, tako skupin, posameznikov in parov, pa tudi predavateljev in glasbenikov, saj si zavestno prizadevajo biti most med koroškimi, zamejskimi Slovenci in osrednjo Slovenijo.

Idej za različne programe je vedno veliko več kot pa dejanskih možnosti za njihovo izvedbo, pripoveduje rektor Kopeinig, prizadevajo pa si ugotoviti, kakšne programe ljudje v resnici potrebujejo. Pri snovanju programov mu pomagata dva pedagoška delavca. »Rad imam to delo,« pravi rektor, »saj je treba biti ves čas buden, imeti čim več stikov z ljudmi in nenehno razmišljati, kaj bi bilo dobro še narediti.« Najbrž si je težko predstavljati, a je res: vsako leto v domu gostijo približno 14 tisoč ljudi.

Kaj gospodu Kopeinigu pomeni izobraževanje? Kot že beseda sama pove, izobraževanje pomeni dati človeku kulturni obraz. »Da se človek zave, da je duhovno-kulturno bitje, da ne dela le za preživetje, ampak zadovoljuje tudi globlje, duhovne potrebe. Odvisno je seveda od človeka samega, koliko se hoče učiti iz življenja, tudi iz negativnih izkušenj. Živeti je treba s svetlim, prežarjenim obrazom,« pravi rektor Kopeinig, z notranjim razsvetljenim obrazom.

Štefan Gorše, Novo mesto

SPRIČEVALO ZA ZNANJE

Štefan Gorše je kmalu začutil, da poklicna izobrazba ni dovolj. Rojeni Dolenjec se je najprej preselil na Jesenice, kjer je bila njegova prva zaposlitev v železarni, in kmalu v Novo Gorico; tam je obiskoval pripravljalni program za vpis na višjo šolo. »Srednjo šolo sem preskočil, toda študij sem končal v rednem roku.« Ni se ustavil pri višješolski izobrazbi strojnega inženirja, ampak je dosegel tudi naziv diplomiranega ekonomista. Naključje ga je pripeljalo nazaj na Dolenjsko – v Šolski center Novo mesto. Predstavljal si je, da bo na srednji strojni šoli vodil praktični pouk, toda znašel se je v razredu. »Na drugi strani šolskih klopi sem naletel na povsem nov položaj, ko legi pa so mi pri tem nesebično po-

magali,« se spominja začetkov pedagoškega dela. Ob polni zaposlitvi pa je dobil še eno nalogo – organizacijo izobraževanja ob delu. »V razmerju do rednega izobraževanja je bilo šolanje ob delu dolga leta razumljeno kot peto kolo. Pri postavljanju sistema sem naletel na mnoge težave, predvsem organizacijske narave. Od leta 2004 je to drugače; danes smo v našem Šolskem centru samostojna organizacijska enota, ki neodvisno vodi več programov izobraževanja za odrasle.« Štefan Gorše je ravnatelj te enote; s svojimi več kot tridesetletnimi izkušnjami na področju izobraževanja odraslih je oblikoval način izobraževanja, ki zagotavlja kakovost znanja in je hkrati prijazen do uporabnikov.

V Enoti za izobraževanje odraslih v Šolskem centru Novo mesto imajo odrasli na izbiro več vrst tečajev in seminarjev, programe za usposabljanje za poklice, nižje in srednje poklicno izobraževanje ter srednje poklicno in srednje strokovno izobraževanje na različnih področjih. »Pred leti je bilo največ zanimanja za izobraževanje v generaciji srednjih let, sedaj pa je vse več mlajših ljudi, ki jim ni uspelo končati rednega šolanja ali se za nadaljevanje sploh niso odločili. Vzroki so različni in v pogovorih s kandidati slišim marsikatero pretresljivo zgodbo.« Štefan Gorše spodbuja in opogumlja vsakega kandidata, še posebno pozornost pa namenja osipnikom. »So primeri, ko se po nekaj letih vrnejo k šolanju in ti ljudje potrebujejo še dodatne spodbude. Ob skrbnem spremljanju se nato lahko skupno veselimo

Fotografija: Lidija Iež

Štefan Gorše

uspehov.«

Šolanje odraslih zahteva veliko pozornosti in drugačne pristope. Pogosto gre za velika odrekovanja, tudi v finančnem smislu. Z voljo in nekaj truda pa se da vse doseči.

Med zanimivimi zgodbami je odločitev neke gospe, ki se je po upokojitvi vpisala v program bolničarke. Doma je imela ostarela starša, ki jima je želela strokovno pomagati, koristna pa je hotela biti tudi širše. Za programe, povezane z medicinskimi poklici, je v zadnjih letih največje zanimanje. Med ženskami pa je veliko zanimanja za šolanje vzgojiteljic. Pri prekvalifikacijah se mnoga dekleta, ki so končala gimnazijo ali ekonomsko srednjo šolo, odločajo za enega od naštetih poklicev, ker so bolj zaposljivi. Med moškimi je veliko zanimanja za elektroniko, strojništvo, pa tudi za poklicne voznike. Teh je bilo v njihovem programu že več kot šest tisoč. Pri oblikovanju programov so fleksibilni, dobro sodelujejo tudi z gospodarstvom

Stefan Gorše si ves čas prizadeva, da bi bilo izobraževanje ob delu enakovredna oblika šolanja. Ozračje je danes pozitivnejše, to pa je doseženo tudi s kakovostnimi programi in znanjem, ki ga kandidati osvojijo. Za Štefana velja, da je širjenje želje po znanju in vseživljenjskem izobraževanju njegovo poslanstvo in njegovo veselje.

Andragoški zavod Maribor
– Ljudska univerza

USMERJENI PREK MEJA

Zavod je s svojim dolgoletnim delom dokazal nujnost in upravičenost svojega delovanja, saj se s svojo izobraževalno ponudbo odziva na trg dela, razvojne smernice in potrebe ljudi in podjetij. Njihove že dosedanje odlike: kvaliteta, zanesljivost, profesionalnost in evropske dimenzije bodo ostale še naprej, njihova vizija pa je postati eden od vodilnih javnih zavodov za izobraževanje odraslih v jugovzhodni Evropi.

Če pogledamo zgodovino zavoda, lahko ugotovimo, da je bila Ljudska univerza Maribor ustanovljena daljnega leta 1922, pred štirimi leti je

Fotografija: arhiv Zavoda

Na tečaju tujega jezika

praznovala svojo osemdeseto obletnico obstoja. Kljub častitljivim letom pa je danes – imenovana Andragoški zavod Maribor – prava svetovljanska mladenka, inovativna in že dolgo usmerjena v mednarodno sodelovanje. Med obema vojnama je cvetelo sodelovanje z društvi, ki jim je bil že takrat cilj delovati čez meje, njeni gostje so bili tudi predavatelji iz tujine. Esperantsko društvo, ki ima še danes svoj sedež na zavodu, je že takrat organiziralo mednarodne kongrese. Tudi danes zavod pomaga in podpira številna društva, ki imajo sedež pri njem. Sodelovanja na ravni Evropske unije so zaživela v 70. in 80. letih, najprej na jezikovnem in andragoškem področju, kasneje tudi na strokovnih, namenjenih gospodarstvu. Ponašajo se tudi s prvimi izobraževalnimi in ustvarjalnimi družinskimi počitnicami z mednarodno udeležbo pri nas (Slovenci, Avstrijci, Nemci) ob morju, pri čemer so rdeča nit vsega delovanja ekologija, prijateljstvo med narodi, učenje slovenskega in nemškega jezika. Zaradi dobrega sodelovanja in zaupanja v strokovnost zaposlenih je postal Andragoški zavod Maribor član Evropskega centra za izobraževanje in povezovanje med evropskimi kulturami že leta 1992, čeprav Slovenija še ni bila članica Evropske unije. Sedaj se zavod še bolj intenzivno vključuje v mednarodne tokove, ima vrsto povezav po vsej Evropi in dobiva številne ponudbe za mednarodne projekte in sodelovanje iz različnih držav.

Zavod je nosilec inovativnih izobraževalnih projektov, eno od žarišč vseživljenjskega učenja v Mariboru (projektno učenje mladih – PUM, študijski krožki, središče za samostojno

učenje, svetovalno središče, festival učenja, usposabljanje za življenjsko uspešnost ...). Prepoznaven je tako v Sloveniji kot v tujini, je središče treh visokošolskih zavodov, izvajalec usposabljanj po certifikatnem sistemu, programa 10.000+, izobražuje tudi otroke, ljudi s posebnimi potrebami, pri njih potekajo »jezikovni festivali«, šole za starše in otroke priseljenih družin iz držav zunaj EU in izobraževanje za Rome.

Zaposleni se trudijo, da bi ljudem ponudili prijazne izobraževalne metode ter upoštevali cilje in želje svojih udeležencev. Trenutno je na zavodu zaposlenih trideset ljudi; poleg direktorice zavoda Melite Cimerman v skupnih službah devet, dva operativna organizatorja izobraževanja, devet strokovnih delavcev – organizatorjev izobraževanja, trije delavci v avtošoli, trije v Projektne učenju mladih in trije za učno pomoč.

Marija Stanič, INTER-ES

VEDNO ZA KORAK NAPREJ

Ko je Marija Stanič še vodila izobraževalni center v Salonitu Anhovo, kakšni posebni dosežki v izobraževanju zaposlenih niso bili mogoči. To je bilo podjetje z nizko izobrazbeno strukturo, pri vodstvu pa ni bilo posebnega posluha za zviševanje izobrazbene ravni. »Bolj smo izobraževali izobražene kot pa tiste, ki bi to najbolj potrebovali,« je povedala z obžalovanjem. Prepričana je, da sta znanje in izobraženost ljudi pogoj za to, da od-

govorno sprejemajo življenjske funkcije in da poskrbijo za svojo socialno varnost. Za uspeh posameznika pa ni pomembno le profesionalno področje, uspešni naj bi bili tudi v družinskem in v širšem družbenem okolju. Zato je torej treba ponuditi programe, ki bodo širok krog ljudi usposobili za vse tri vloge.

Fotografija: Maja Korošak

Marija Stanič

To svoje prepričanje je lahko povsem uveljavila šele v zasebnem podjetju Inter-es, ki sta ga s sedaj pokojnim možem ustanovila, kakor hitro je bila zasebna pobuda na izobraževalnem področju sploh možna – leta 1990. Najprej so delovali na območju Kanala ob Soči, pozneje pa so ustanovili še tri enote: v Ljubljani, Šempetru pri Novi Gorici in v Črnomlju.

Bila je udeleženka prvih skupin usposabljanja za vodenje in mentorstvo v študijskih kroških ter za učitelje v programih za zviševanje ravni pismenosti, ki jih je ob svoji ustanovitvi organiziral Andragoški center Slovenije. Od takrat naprej so ti programi stalna ponudba Inter-esa.

Program opismenjevanja, kot je na primer *Beremo in pišemo skupaj*, je namenjen staršem otrok prve triade osnovne šole, ki želijo obnoviti temeljne pisne in računske spretnosti, se seznaniti z uporabo informacijske tehnologije pri učenju, pomenu družinskega okolja in vlogi staršev kot pomembnih in prvih učiteljev. Starše v omenjenem programu opozorijo tudi na to, kako na primeren način učiti svoje otroke v vsakdanjih življenjskih položajih in v družinskem okolju. Ko se na primer odpravljajo na izlet, bi lahko skupaj poiskali različne informacije o kraju, kamor se bodo odpeljali, ali pa pogledali na zemljevidu, po katerih poteh in mimo katerih krajev se bodo peljali. Prav tako bi lahko v vsakdanji življenjski situaciji uporabili snov iz matematike. Merske enote lahko uporabimo tudi doma: pri peki peciva, pri nakupovanju. Starši naj bi otroku naročili, naj v košaro položi kilogram moke, in ne samo moko. Žal šolsko snov preveč ločujemo od vsakdanjega življenja. Zato otroci izgubijo zanimanje zanjo, saj v njej ne najdejo nobenega smisla in ne uporabnosti.

V vseh teh letih so organizirali kar nekaj študijskih krožkov, nekateri od njih še vedno razvijajo svojo dejavnost,

čprav v drugačni organizacijski obliki, kot klub. Ena od udeleženk krožka za podjetništvo je na primer odprla proizvodno sirov na svoji kmetiji. Bili so tudi prvi, ki so organizirali študijski krožek na temo demokracije. Takrat so se ravno pripravljale lokalne volitve in ustanovitev občine, udeleženci pa so nameravali prevzeti funkcije.

Vedeti je treba, da je na območjih, kjer je veliko manj izobraženega prebivalstva, zelo težko pridobiti udeležence za kakršnokoli učenje, še posebej pa za takšno, ki ni obvezno za opravljanje določenega poklica. Zato so v začetku morali hoditi od vrat do vrat in so več časa porabili za pridobivanje ljudi kot za izvedbo samih programov.

V Inter-esu pa se ukvarjajo tudi z drugimi dejavnostmi. Med drugim izvajajo višješolske študijske programe na področju prometa in komerciale. Tudi tu so naredili korak naprej: ponujajo tako imenovano kombinirano učenje, tako da klasično obliko izobraževanja v učilnici kombinirajo z računalniško podporo. Razvili so lastno internetno platformo, ki je dostopna njihovim študentom. Njihovi študentje imajo tako dostop do dodatnih gradiv za samostojni študij in jim jih ni treba iskati po različnih knjižnicah, imajo pa tudi možnost komunikacije med predavatelji in študenti prek foruma in on-line teste za samopreverjanje znanja. Ponuditi želijo različne vsebine ter tako bogatiti ponudbo vseživljenjskega učenja, ki ni odvisna od kraja in časa izobraževanja.

Priloga **Teden vseživljenjskega učenja** je nastala v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije. Uredila jo je Maja Korošak, lektorirala Nives Vidrih, tehnično uredil Andrej Verbič. Predstavitve dobitnikov priznanj so napisale: Lidija Jež (Marija Sušnik, Štefan Gorše), Mojca Marot (Olga Oserban, Nada Mulej), Miomira Šegina (Metka Zupanek), Ana-Marija Pušnik (Andragoški zavod – LU Maribor), Neva Železnik (Anica Mikuš Kos) in Maja Korošak (Marija Stanič, Društvo onkoloških bolnikov Slovenije, Sonja Pungertnik, Jože Kopeinig, Tomaž Voršič, Marina Hrs).

DOBA
e-študij
na visoki in višji šoli
www.doba.si

oblikovanje: biladje@ic

ZA ZAPOSLENE IN MAMICE

S študijem na daljavo na Visoki poslovni šoli si lahko v treh letih in pol pridobite I. stopnjo po bolonji in naziv DIPLOMIRANI EKONOMIST.

S študijem na daljavo na Višji strokovni šoli si lahko v dveh letih in pol pridobite VI. stopnjo izobrazbe v programu POSLOVNI SEKRETAR ali KOMERCIALIST.

Pridružite se našim 1009 študentom. S študenti in mentorji se boste srečevali v študijskih središčih: LU Koper, LU Murska Sobota, Emona efekta Ljubljana, Zavod za izobraževanje odraslih Radovljica, RIC Novo mesto, LU Velenje, LU Nova Gorica ali na DOBI v Mariboru.

Rok prijave za Visoko poslovno šolo je 8. september 2006 in za Višjo strokovno šolo 6. September 2006.

Visoka poslovna šola Maribor, Prešernova 1, Maribor, www.vpsm.si, tel. 02 228 38 90
Višja strokovna šola, DOBA, Prešernova 1, Maribor, www.doba.si, tel. 02 228 38 76

SLOVENIJA, UČEČA SE DEŽELA

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

16. - 22. 10. 2006

<http://tvu.acs.si>

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

OKTOBER
MESEC BOJA PROTI
RAKU DOJK

15. OKTOBER
SVETOVNI DAN HOJE

16.-22. OKTOBER
TVU 2006

16. OKTOBER
SVETOVNI DAN HRANE

17. OKTOBER
SVETOVNI DAN BOJA
PROTI REVŠČINI
IN BEDI

24. OKTOBER
DAN OZN

30. OKTOBER
DAN IGRALCEV

31. OKTOBER
DAN REFORMACIJE
SVETOVNI DAN
VARČEVANJA

Andragoški center Slovenije že tradicionalno podeljuje priznanja posameznikom in skupinam za izjemne učne ali izobraževalne dosežke, s katerimi so obogatili svoje življenje in življenje drugih - bodisi bližnjih ali ljudi v lokalni skupnosti, regiji in državi. Prejemniki priznanj - letos jih je trinajst - so zgled odgovornega in dejavnega državljanstva.

DUŠEVNO ZDRAVJE

V okovih stigme

Kako pojasniti najmlajšim, da se v njihovi družini morda oče ali mati spoprijema z duševno boleznijo? Kako mu razkriti svet duševnih stisk, velikokrat temen in nerazumljiv tudi odraslim, da bi jim ob tem prihranili strah in nelagodje? O tem so spregovorili strokovnjaki na omizju, ki je pospremiло izid knjige Očka ni nikdar utrujen!

NEOLIBERALIZEM

Kolikor znaš, toliko veljaš

V očeh neoliberalizma je znanje tržna znamka in je podrejeno ponudbi in povpraševanju. Vse druge vrednosti, ki jih znanje utegne imeti, so za neoliberalizem zgolj prežitek preteklosti in nepotrebno leporečje ... Znanje postaja tržni fetiš, zgolj zato, ker to dopuščamo, ali ker ne premoremo volje, da bi takšno fetišizacijo razumno omejili.

Irena Furlan se je začela učiti risati v poznejših letih, in sicer v ateljeju Lična hiša v Ajdovščini. Ker jo bolezen omejuje v gibanju, se premika z invalidskim vozičkom. Živi v domu starejših občanov v Ajdovščini, kjer je posebna soba njen atelje - več na strani 8. Nekaj barvitih ilustracij Irene Furlan daje podobo tudi tokratnim Šolskim razgledom. Naj po svoje obarvajo Teden vseživljenjskega učenja in spodbudijo k učenju in ustvarjanju še koga.

Obrazi vseživljenjskega učenja

Letos mineva deset let, odkar Lje nemški profesor dr. Günter Dohmen pri tamkajšnjem Zveznem ministru za izobraževanje, znanost in tehnologijo izdal knjižico Vseživljenjsko učenje in jo podnaslovil kot Vodilo za sodobno politiko. Pisec osvetli

koncept vseživljenjskega učenja z različnih zornih kotov, na koncu pa ga opredeli tudi kot splošni, vseobsegajoči politični koncept, ki bi mu lahko sledile politike izobraževanja. Sestavlja ga šest ključnih pogledov, ki jih pozvzemajo naslednji stavki:

- Z učenjem si vse več ljudi razvija svoje zmožnosti in spretnosti, s katerimi ustvarjalno premagujejo krize, ki jih v njihovo življenje vnašajo hitro spreminjajoče se družbene razmere.
- Učenje je povezano z reševanjem konkretnih nalog in problemov, ki se pred ljudi postavljajo v njihovih vsakdanjih življenjskih okoliščinah. Tako se življenje spremeni v učno okolje in zajame tudi tiste, ki se sicer ne bi udeležili izobraževanja.
- Sodobne učne oblike se dosledno in v celoti prilagajajo učnim potrebam in različnim življenjskim položajem učečega se posameznika, še zlasti odraslega.
- Treba je ustvarjati možnosti za bolj odprto in samostojno učenje - sodobna elektronsko zasnovana učna omrežja imajo pri tem pomembno vlogo.
- Tradicionalne izobraževalne institucije bodo v široko zasnovanem učnem okolju prihodnosti pomenile le eno od mnogih značilnih oblik učenja, hkrati pa dobivajo priložnost, da se razvijajo v organizacije,

ki usmerjajo, svetujejo in podpirajo posameznika pri vseživljenjskem učenju.

• Ob vsem je najpomembnejše, da politični koncept vseživljenjskega učenja skuša vplivati na stališča, ki jih imajo ljudje do učenja - mnoštvo priložnosti za učenje naj bi ljudje razumeli kot priložnost za svojo uresničitev.

Koncept vseživljenjskega učenja pri nas preveva humanizem; zavedanje, da napredek, ki ne služi vsem ljudem ali nekatere potiska na družbeni rob, pravzaprav ni napredek. Po desetletju lahko Dohmenove misli vzamemo tudi za izhodišče, ko ob Tednu vseživljenjskega učenja premišljujemo o tem, kako smo se spremenili kot družba, kako se je spremenila izobraževalna politika - kako se je morebiti spremenil in se spreminja obraz vseživljenjskega učenja pri nas? Kako ga vidimo posamezniki - mladi in odrasli, zaposleni in brezposelni, tisti, ki vstopajo v poklic, in tisti, ki jim do upokojitve manjka le nekaj let ali pa so že upokojeni? Izobraženi in manj izobraženi? Kako ga dojemata in ga uporabljata za svoje namene kapital in politika? Je to en obraz ali jih je več? Nas spodbuja ali plaši? Je za nas vrednota ali norma, ki smo ji dolžni slediti, če naj preživimo? Zrcali podobo suverene in ustvarjalne osebnosti, ali podoba "z izgorelostjo ogrožene storilnosti"?

Pomembno je, da opredelimo vrednote, ki določajo njegov profil, zato da vemo, s kom ali s čim imamo opravka!

NATALIJA ŽALEC
Andragoški center Slovenije

Teden med 16. in 22. oktobrom bo v znamenju vseživljenjskega učenja, osrednje vseslovenske prireditve, ki že enajsto leto zapored ponuja priložnosti za srečanje vseh, ki so predani učenju. V tem tednu - TVU - bo veliko prirediteljev - institucij, organizacij, društev, skupin in posameznikov - ponudilo pestre programe ljudem vseh starosti, vrst in stopenj dosežene izobrazbe, z raznolikimi interesi, željami in potrebami. Številni dogodki bodo omogočili, da se seznanijo z različnimi oblikami in možnostmi učenja. Naši tokratni sogovorniki iz različnih ljudskih univerz so nam predstavili, kaj posebnega pripravljajo v tem tednu.

Maja Radinovič Hajdič, *direktorica*

Ljudska univerza Jesenice

Veseli smo, da se bo letos nacionalno odprtje Tedna vseživljenjskega učenja preselilo tudi na lokalno raven, tokrat k nam na Jesenice. Skupaj z drugimi bomo pripravili zanimive dogodke, namenjene vsem, ki se kakor koli želijo pridružiti spoznanju, da je učenje pravzaprav življenje. Sodelovali bomo pri slavnostnem odprtju in letošnji temi Mobilnost bo med drugim posvečena tudi radijska oddaja, da bodo imeli tudi tisti, ki se ne bodo mogli udeležiti prireditve, priložnost slišati, kaj se dogaja. Organizacijski odbor je imenoval župan, povezali pa smo se tudi z drugimi prireditelji, da bi čim bolje skupaj predstavili, kako pomembno je razvijati pozitiven odnos do učenja. Temu bomo namenili tri do štiri prireditve na dan, ki bodo v veselje vsem, ki se nam bodo pridružili.

Dušan Šilak, *koordinator*

Ljudska univerza Ptuj

Letos bomo omenjeni teden oznamovali z dnevom odprtih vrat. Predstavili bomo svoje delo, pestre izobraževalne programe, kataloge, predvsem pa ljudem ponudili neformalne, brezplačne oblike učenja. Na stojnicah, ki jih bomo postavili, bodo imeli vsi priložnost spoznati naše svetovalno središče, kaj omogočamo in kakšne oblike samostojnega učenja ponujamo. Pripravili bomo tudi borzo znanja, ki bo vsem omogočila, da pokažejo, kaj so se naučili v sklopu nevsakdanjega izobraževanja, denimo, znanje japonščine in drugih eksotičnih spretnosti. Prav tako bomo predstavili našo svetovalno službo odraslim, ki si želijo in potrebujejo nasvete na svoji življenjski poti. Za popestritev bodo naši vodiči poskrbeli za ogled Ptujja in njegovih znamenitosti.

Boža Bolčina, *direktorica*

Ljudska univerza Ajdovščina

Širši javnosti bi radi pokazali svoje delo in jo seznanili z različnimi dejavnostmi, ki jih ponujamo vsem rodovom na njihovi poti učenja. Ob tem dogodku bomo predstavili pesniško zbirko mlade avtorice. Večeru poezije in ritmov, kot smo poimenovali eno od prireditve, se bo pridružila skupina bobnarjev iz Ajdovščine. Ves teden bodo potekale privlačne vodene dejavnosti - računalniške brezplačne delavnice, učenje tujih jezikov in drugo. Priložnost bo tudi spoznati delovanje CIPS-a, dejavnosti učne pomoči in seznaniti se z dobro pripravljenimi programi, ki ponujajo različne oblike učenja. Prijetno druženje bomo popestrili s pripravo zdrave kuhinje in ponudili slastne jedi iz žitaric.

Čestitamo

Andragoški center Slovenije že tradicionalno podeljuje priznanja posameznikom in skupinam za izjemne učne ali izobraževalne dosežke, s katerimi so obogatili svoje življenje in življenje drugih - bodisi bližnjih ali ljudi v lokalni skupnosti, regiji in državi. Prejemniki priznanja - letos jih je trinajst - so z gled odgovornega in dejavnega državljanstva.

Olga Oserban iz Celja si je zmeraj želela biti trgovka, a težke socialne razmere ji niso dovoljevale, da bi se izobraževala. Ustvarila si je družino, a življenje jo je oropalo skoraj vsega, kar ji je veliko pomenilo - ostala je brez moža, umrla ji je tudi mlajša hči. Ob spodbudi starejše hčerke in zbranem pogumu za učenje je končala srednjo poklicno šolo trgovske smeri, poklic prodajalec.

Sonja Pungertnik iz Ljubljane se s svojim bogatim osebnim in poklicnim življenjem zelo uspešno spoprijema s slepoto od rojstva. Študirala je defektologijo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala. Je nasmejana žena in mati ter požrtvovalna in ustvarjalna strokovna sodelavka v Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije. Ustanovila je skupino staršev slepih in slabovidnih za samopomoč, vodila terapevtsko skupino pozneje oslepelih, prireja tečaje opismenjanja odraslih oslepelih ... Za nove naloge, ki jih sprejema, se nenehno izobražuje.

Tomaž Voršič iz Kranja se je po prvih učnih uspehih poslovil od potepanja po mestnih ulicah. Z odliko in pohvalo si je pridobil poklic trgovca in nadaljeval izobraževanje. Zdaj opravlja poklicno maturo programa ekonomski tehnik in jeseni bo študent na Visoki poslovni šoli. V prostem času igra kitaro, bere, redno teče ...

Društvo onkoloških bolnikov Slovenije, Ljubljana, je oralo ledino pri ozaveščanju javnosti o raku dojke. Letos praznuje dvajseto obletnico svojih svetovalnih, strokovnih in promocijskih prizadevanj, da bi se obolele zmogle spoprijemati s boleznijo in s stresom, ki jo ta spremlja. Uspešno delo skupin za samopomoč, kjer so se najprej zbirale ženske z rakom na dojki s programom Pot k okrevanju, je spodbudilo tudi druge. Dragoceno je delo prostovoljk, ki bolnicam pomagajo po operaciji. Za kakovostno opravljanje tega dela se je treba nenehno dodatno usposabljanje.

Marija Stanič iz Ljubljane neutrudno snuje

programe izobraževanja odraslih in je kljub selitvi v tržno zanimivejše mesto ostala zvesta ljudem ob Soči. V podjetju Salonit Anhovo je bila vodja izobraževalnega središča in je številnim zaposlenim pripomogla k novim priložnostim. Prizadeva si za večjo kakovost izobraževanja odraslih, bila je tudi med prvimi udeleženci v usposabljanju za izpeljevanje programa za zviševanje ravni pismenosti odraslih, v Kanalu ob Soči je bila prva usposobljena mentorica študijskih krožkov ... Njena poklicna pot je polna ustvarjalnosti.

Nada Mulej iz Žalca, profesorica slovenskega jezika in književnosti, je bila več let strokovna sodelavka Andragoškega centra Slovenije. Ustanovila je svoje izobraževalno podjetje, v katerem tudi predava in vodi seminarje ter usposablja v različnih, tudi mednarodno verificiranih programih za odrasle. Je avtorica sodobnih učnih kompletov in knjig, prevaja in izdaja strokovno literaturo. Njene izkušnje in strokovno znanje bogatijo predavanja na Višji šoli za poslovne sekretarje.

Marina Hrs iz Manžana pri Kopru je ustvarjalna novinarka, ki se je kmalu po zaposlitvi v Mestni knjižnici Izola navdušila za programe neformalnega izobraževanja. V knjižnici skupaj z drugimi pripravlja študijske krožke, borzo znanja, nastaja pa tudi center vseživljenjskega učenja. Vse te oblike učenja je omogočila tudi ostarelim, slabovidnim, invalidom in drugim. Prireja predavanja, razstave, ustvarja razstavne zbirke in je nenehno pozorna na nove zamisli.

Metka Zupanek iz Domžal je dejavna upokojenka, ki se vse življenje ob delu dodatno izobražuje, da lahko opravlja dela, v dobro širši skupnosti. Ustanovila je Društvo Lipa, univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki pripravlja jezikovne, literarne, bralne, študijske, likovne in druge ustvarjalne delavnice. Posebej odmevna je literarna delavnica, saj že veliko let sodelujejo s starejšimi literarnimi ustvarjalci iz vse Slovenije

in skupaj izdajajo zbornik. Slednji, osmi po vrsti, je v prejšnjem letu bil hkrati šesti zbornik članov univerz za tretje življenjsko obdobje RS.

Marija Sušnik iz Brežic je svojo skromno hišo v Vitni vasi na Bizeljskem spremenila v muzej z bogato etnografsko zbirko. Slednjo je obogatila s publikacijo, v kateri so zbrana pričevanja domačinov, ostanki ljudskega pripovednega blaga, pesmi, narečne posebnosti ... Oplemenitila je turistično ponudbo Bizeljskega, prebivalcem pa okrepila občutek lastne vrednosti in samozavesti.

Dr. Anica Mikuš Kos iz Ljubljane, sicer svetovljanka, specialistka otroške psihiatrije, se med drugim posveča kliničnemu delu z otroki, mladostniki in starši. Je avtorica številnih knjig o duševnem zdravju. Za pomoč otrokom na vojaško ogroženih območjih je zasnovala program za učitelje, ki ponujajo učinkovito psihosocialno pomoč. Prizadeva si, da bi program lahko izpeljala tudi v Pakistanu in Darfurju.

Jože Kopeinig iz Tinj na avstrijskem Koroškem je duša slovenskega življa in srce razgibanega dogajanja na avstrijskem Koroškem, pa naj bo to duhovno, kulturno ali izobraževalno področje. Po dveletnem kaplanovanju je prevzel skrb Katoliškega doma prosvete v Tinjah, ki je pod njegovim vodstvom prerasel v sodobno in prodorno ustanovo, vseslovensko, pa tudi mednarodno izobraževalno središče - prostor dialoga med narodi, kulturami in verami. Več kot 500 prireditev na leto prirejajo v obeh deželnih jezikih in tako prispevajo h kakovostnemu sožitju.

Štefan Gorše iz Novoga mesta si že tri desetletja prizadeva za kakovostno izpeljevanje in razvijanje srednješolskih in drugih izobraževalnih programov ter usposabljanja za odrasle. Izobraževalno ponudbo nenehno dopolnjuje z novimi programi, ki jih pripravlja v sodelovanju z zavodom za zaposlovanje in večjimi podjetji. S posluhom za potrebe gospodarstva in tem prilagojenimi programi za pridobivanje formalne izobrazbe je dosegel zelo visoko stopnjo zaposljivosti med udeleženci izobraževanja.

Andragoški zavod Maribor - Ljudska univerza ima 85-letno tradicijo z vsestransko razvitimi kakovostnimi dejavnostmi. Sooblikuje utrip mesta in njegovega širšega zaledja ter je nosilec različnih inovativnih izobraževalnih projektov. Kot žarišče kulture vseživljenjskega učenja je prepoznaven doma in v tujini. Pri snovanju programov upoštevajo potrebe vseh rodov, seveda tudi ljudi s posebnimi potrebami.

Uvodnik

Za učenje ni nikoli prezgodaj ali prepozno

Teden vseživljenjskega učenja (TVU) je najvidnejša promocijska manifestacija na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji. Projekt usklajujejo na Andragoškem centru Slovenije in ga prirejajo v sodelovanju s stotinami institucij, skupin in posameznikov po

vsej državi pa tudi onkraj naših meja. Z njim opozarjajo slovensko javnost na pomembnost učenja v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema. S projektom TVU prispevajo k udeležanju slogana Slovenija, učeča se dežela.

Pokroviteljica projekta je Vlada Slovenije, projekt pa finančno omogočata Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvo za šolstvo in šport.

Teden vseživljenjskega učenja je sestavni del mednarodnega gibanja festivalov učenja, ki ga koordinira Unescov inštitut za vseživljenjsko učenje v Hamburgu. Slovenija je bila leta 1996 kot peta država na svetu med pionirji tega gibanja, trenutno pa je v svetu organiziranih okrog 40 festivalov učenja, od tega 23 v Evropi.

V tednu, v katerega smo zakoračili, se bo po Sloveniji zvrstilo več kot 3.000 prireditev izobraževalnega, informativnega, svetovalnega, kulturnega in družabnega značaja.

Evropska unija in z njo tudi Slovenija se sooča s štirimi med seboj povezanimi in odvisnimi izzivi - globalizacijo, demografskimi spremembami v obliki starajočega se prebivalstva in migracijskimi tokovi, hitrimi spremembami na trgu dela in tehnološko revolucijo. Vsak posebej vpliva na proces izobraževanja in učenja. Ljudje z nizko izobrazbo so vse bolj izpostavljeni tveganju nezaposlenosti in socialne izključenosti. Leta 2010 naj bi bilo v EU samo 15 % delovnih mest za ljudi s končano osnovno šolo, leta 2004 je bilo takih 32 %.

Zato je temeljni cilj TVU ozaveščanje učenja kot tiste sile, ki zmore mobilizirati vse speče zmožnosti, jih nadgraditi in oblikovati v učinkovito orodje za doseganje osebnih in družbenih ciljev.

Viki Klemenčič Ivanuša

Vseživljenjsko učenje za otroke v vrtcih

Končuje se teden vseživljenjskega učenja, ki ga je letos enajstič organiziral Andragoški center Slovenije. Z geslom Slovenija, učeča se dežela nam kažejo, da za učenje nikoli ni prepozno. V projektu s prireditvami, delavnicami, razstavami, predavanji sodelujejo ljudske univerze, knjižnice, različne izobraževalne ustanove. Za učenje pa tudi nikoli ni prezgodaj, tako so nas prepričali v Viških vrtcih, kjer so pripravili razstavo o svojem nadvse uspešnem lanskem projektu Medeni december.

Praznične dni so namesto z bleščavimi lučkami napolnili s toplino domače kuhinje. Otroci so ob pomoči vzgojiteljic pekli medenjake, jih okrasili, narisali panjske končnice in iz čebeljega voska izdelali sveče. Vedeli so, kako, saj so prej obiskali tudi čebelarja. »Zdelo se nam je prav, da z razstavo pokažemo, kako smo praznovali, in da so za čarobno ozračje dovolj suho sadje, med, domače pecivo in okraski, ki jih naredijo otroške rokice,« nam je povedala **Andreja Krvina** iz Viških vrtcev, v prostem času navdušena lectarka in medicarka, ki je z bogatim znanjem pomagala pripraviti medeno razpoloženje. Mi pa dodajmo, da je to dober zgled pred prihajajočo praznično norijo, ne le za vrtce, tudi ali predvsem za starše. (A. K.)

Na kratko
Delo, 12.10.2006

Učne ure albanščine in romščine

Maribor – Med 16. in 22. oktobrom bo v Sloveniji že enajstič zapovrstjo teden vseživljenjskega učenja. V štajerski prestolnici se je vanj vključilo 13 organizacij, ki bodo obiskovalcem brezplačno omogočile obisk 120. prireditev. Levji delež bo nosil Andragoški zavod Maribor (AZM), ki je tudi koordinator tega tedna. Tokrat bodo posebno pozornost posvetili zdravju in kulturni raznolikosti, je povedala direktorica AZM in mariborska podžupanja **Melita Cimerman**. AZM je zato pripravil bogato paleto brezplačnih predavanj in prireditev, med njimi tudi učni uri albanskega in romskega jezika. Kako ohraniti duševno in telesno zdravje, kako se sproščati s pomočjo zvokov gonga, kakšen vpliv imajo na zdravje barve in bioenergija ter kako premagati stres z dobro voljo, so teme, s katerimi bodo poskušali ljudi spodbuditi k večji skrbi za lastno zdravje. Več informacij o prireditvah je dosegljivih na spletnih naslovih <http://tvu.acs.si/koledar> in www.maribor.si/tvu. **R. G.**

Teden vseživljenjskega učenja
Delo, 16.10.2006

Glavni namen tedna vseživljenjskega učenja (TVU), ki bo potekal do 22. oktobra, je vzpodbujati odrasle k udeležbi pri izobraževanju, pravi nacionalna koordinatorica projekta TVU **Zvonka Pangerc Pahernik** iz Andragoškega centra Slovenije (ACS). Vseživljenjski teden učenja je že enajst let praznik učenja, ki poteka po vsej Sloveniji in je že dlje časa vzor dobre prireditve za izobraževanje odraslih tudi v drugih evropskih državah. Andragoški center (nova direktorica je dr. Slavica Černoša) s tednom vseživljenjskega učenja promovira učenje odraslih in mlajših odraslih. Po vsej Sloveniji se bodo na več sto dogodkih združili osnovne in srednje šole, vrtci, knjižnice, muzeji, športna in kulturna društva. Odrasli se bodo vključili v različne delavnice, kulturne, družabne in svetovalne prireditve. Letos bo odprtje tedna za odrasle potekalo na krajevni ravni, na Jesenicah, kjer so v petek podelili tradicionalne nagrade za posebne dosežke posameznikov in društev pri izobraževanju odraslih. Jeseniška občina je letos glavni koordinator vseh dejavnosti tedna učenja odraslih. Osrednja in nacionalna strokovna prireditev pa bo tudi letos andragoški kolokvij (jutri na Centru za poklicno usposabljanje v Ljubljani). Tema bo udeležba odraslih v vseživljenjskem izobraževanju.

A. Č.

Na kratko
Delo, 16.10.2006

Izobraževalne programe želijo približati ljudem

Šentjur – Ob tednu vseživljenjskega učenja so na Ljudski univerzi Šentjur (LUŠ) pripravili vrsto brezplačnih predavanj, ustvarjalnih delavnic in predstavitev, s katerimi želijo ljudem približati svoje izobraževalne programe. Teden vseživljenjskega učenja (od 16. do 20. oktobra) je v razmeroma kratkem času dobil evropske razsežnosti, tudi v Sloveniji se dejavnosti v tem tednu udeležujejo ljudje vseh starosti in različne izobrazbe. **P. Š.**

Na kratko
Delo, 19.10.2006

Dravograd – V Koroškem domu starostnikov v Črnečah so v tednu vseživljenjskega učenja pripravili več prireditev, ki so namenjene tudi njihovim sorodnikom in prijateljem. Danes popoldne bo srečanje prijateljskih skupin, ki ga bo popestrila pevska skupina Sršeni iz Velenja, jutri ob 15. uri pa bo v domski jedilnici predaval dr. Franc Kotnik o preventivi možganske kapi. V domu starostnikov v Črnečah bo živahno tudi prihodnji teden. V torek ob 15. uri bodo pripravili tradicionalno ličkanje, v petek ob 18. uri pa bo v telovadnici dravograjske osnovne šole predstavitev dejavnosti doma. Kot je v črneškem domu starostnikov že v navadi, bodo vse prireditve v domski jedilnici, prenašali po interni kabelski televiziji, da si jih lahko ogledajo tudi tisti stanovalci, ki jim zdravstvene težave ne dovoljujejo udeležbe. **M. K.**

Na kratko
Delo, 20.10.2006

Črnomelj – Črnomaljska srednja šola je v sklopu tedna vseživljenjskega učenja v sredo pripravila pogovor s poslanko v evropskem parlamentu in podpredsednico NSi Ljudmilo Novak o delovanju evropskega parlamenta, njegovih delovnih telesih in postopkih odločanja ter o razmerju do evropske komisije. Poslanka je spregovorila tudi o priložnostih, ki jih EU ponuja mladim, zlasti o možnostih izobraževanja in zaposlovanja v tujini. Pri tem je poudarila nujnost učenja tujih jezikov. Poseben poudarek so v pogovoru dali projektu Europass, ki posameznikom pomaga do boljše predstavitve svojih znanj in sposobnosti. Mlade je zanimala evropska mladinska politika, politična participacija mladih in uporaba tujih jezikov v institucijah EU. **M. D.**

Solata za petek in svetek
Slovenske novice, 07.11.2006

V študijskem krožku Tišina, ki deluje že 11 let, vodi pa ga **Mihaela Flisar**, vsako leto pripravijo dve dejavnosti – ena je povezana s sklepnim delom njihovega udejstvovanja, druga je v Tednu vseživljenjskega učenja. V prostorih vaško-gasilskega doma v Tropovcih so članice predstavile svoje znanje na temo solata za petek in svetek. Udeleženske projekta, bilo jih je 16, so pripravile kar 46 vrst različnih solat, tako mesnih kot brezmesnih, ki jih lahko ponudimo kot samostojno jed. V pripravi pa je že posebna izdaja brošure z recepti za razstavljene dobrote.

Veliko zanimanja za znanje vseh vrst

Delo, 21.11.2006

Enajsti črnomaljski teden vseživljenjskega učenja se je raztegnil na šest tednov. Črnomelj – S predavanjem profesorice slovenščine Anite Starašinič o uporabnem pravopisu so včeraj v Črnomlju končali letošnji teden vseživljenjskega učenja (TVU), ki je formalno potekal od 16. do 22. oktobra, v resnici pa od 29. septembra do 20. novembra, saj so ga v črnomaljskem ZIK (Zavod za izobraževanje in kulturo) raztegnili kar na šest tednov. Državni usklajevalec tega projekta je slovenski andragoški center, v Črnomlju pa ZIK.

Letošnji TVU so Črnomaljci tematsko usmerili na evropsko leto mobilnosti delavcev, v njegovem okviru pa so organizirali kar 96 dogodkov in k delu pritegnili 37 partnerjev. Formalno so začeli z delavnico oblikovanja gline pod vodstvom Vere Vardjan, slikanje na svilo jim je približala Marinka Plavec, Jože Mišica pa je učil izdelovati belokranjske peharje. K ohranjanju belokranjskega izročila je sodila tudi priprava starih belokranjskih jedi, ki jih je na Vinici prikazala Tončka Škof.

Metliška Kolpa je organizirala predavanja o vzdrževanju strojev in naprav, Danfoss o optimalnih nastavitvah in tekočem vzdrževanju pnevmatskih sistemov, širše zanimiva pa so bili zdravniška predavanja, računalniške delavnice, prehranjevalni nasveti in spoznavanje zakonodaje v zvezi s socialnimi pravicami in delovnopravno zakonodajo. Del programa je bilo tudi učenje tujih jezikov, računalniško opismenjevanje, okoljska vzgoja ipd.

V niz prireditev so vključili tudi pohod po kraški učni poti od Lebice do Krupe, po Urbanovi poti od Metlike do Grabrovca in planinski izlet Ko macesni pozlatijo.

Milovan Dimitrič

Uporabniško ime: Geslo: | [Kupil bi dostop do arhiva](#) | Za pomoč nam pišite na arhiv@vecer.com

VEČER
arhiv
arhiv@vecer.com

Iskanje: teden vseživljenjskega učenja 2006

[Prosta delovna mesta](#) | [Osmrtnice](#) | [MB zibelka](#)

Hitro iskanje

Koledar

Napredno iskanje

Pogosta vprašanja
in odgovori

Postal bi naročnik
Večera

Kupil bi dostop do
arhiva

Naročil bi si tiskan
spominski Večer

- Datum: **17.10.2006**, avtor: **Violeta Vatovec Einspieler**, stran: **CELJSKO (21)**, vir: **Večer**
Tudi o prostovoljstvu
 Danes ob 9. uri se bodo na stežaj odprla vrata za vse, ki želijo natančneje spoznati delovanje zavoda Vir, nevladne institucije visokopražnega programa za odvajanje od odvisnosti od u...
- Datum: **17.10.2006**, avtor: **Violeta Vatovec Einspieler**, stran: **CELJSKO (22)**, vir: **Večer**
Odprta vrata celjskih informacijskih centrov
 V tednu vseživljenjskega učenja tudi v celjski enoti Zavoda za zaposlovanje
 Tudi območna enota Zavoda za zaposlovanje v Celju se je s številnimi aktivnostmi vključ...
- Datum: **14.10.2006**, avtor: , stran: **MARIBOR (20)**, vir: **Večer**
ŠEST STOLPCEV
 Dežurni zdravniki - Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor, Ulica talcev 5, sprejema naročila za zdravnikov obisk na domu na telefonski številki 33-31-888.
 Dežurna služba za predšolske otroke in mladostnike je ob ...
- Datum: **14.10.2006**, avtor: **Ksenija Koren**, stran: **SLOVENIJA (17)**, vir: **Večer**
Izobraževalne možnosti za odrasle
 Prihodnji teden bodo ob 11. tednu vseživljenjskega učenja po vsej državi potekale številne predstavitve učenja, s katerimi želijo v Andragoškem centru k udeležbi pri izobraževanju spodbu...
- Datum: **13.10.2006**, avtor: **Jože Žerdin**, stran: **POMURJE, PODRAVJE (23)**, vir: **Večer**
Vseživljenjsko učenje v Beltincih
 V bogat teden vseživljenjskega učenja, ki bo od 16. do 20. oktobra, se vključuje tudi Osnovna šola Beltinci, ki skupaj z Andragoškim centrom iz Ljubljane načrtuje niz projektnih nalog za u...
- Datum: **12.10.2006**, avtor: **Jasmina Detela**, stran: **KOROŠKA (23)**, vir: **Večer**
Črneče, Prevalje: Predavanja, srečanja in koncerti
 V Koroškem domu starostnikov Črneče pri Dravogradu in v Domu starejših Na Fari na Prevaljah bo prihodnji teden ob Tednu vseživljenjskega učenja zelo živahno, saj v obeh...
- Datum: **11.10.2006**, avtor: **Violeta Vatovec Einspieler**, stran: **CELJSKO (22)**, vir: **Večer**
Govorilo se bo o zasvojenosti
 V teden vseživljenjskega učenja, ki bo od 16. do 22. oktobra, se bo vključil tudi Zavod Vir iz Celja. Pripravili bodo celodnevni program za dan odprtih vrat, ki bo v torek, 17. ...
- Datum: **10.10.2006**, avtor: **Gordana Possnig**, stran: **CELJSKO (22)**, vir: **Večer**
Dijaki z opereto odkrivajo svet
 Pri projektu so sodelovali po Štirje dijaki s spremljevalcem iz različnih evropskih dežel z bogato operno in operetno tradicijo
 Evropski akcijski program Mladina, ki sta ga zasnovala Evro...
- Datum: **10.10.2006**, avtor: **Jasmina Detela**, stran: **KOROŠKA (23)**, vir: **Večer**
V dravograjski knjižnici odprli točko za samostojno učenje
 Na treh računalniških omogočen dostop do različnih gradiv, programov in interneta - Brezplačna uporaba - Individualno svetovanje in mentorstvo
 V prostorih Knjižn...
- Datum: **13.6.2006**, avtor: **sta**, stran: **V ŽARIŠČU (4)**, vir: **Večer**
Dogovor o trgu dela in zaposlovanju
 Kakšne bodo posledice sprememb davčnega sistema na mikro ravni - Poglavlje o plačah bodo socialni partnerji za zdaj preskočili - Prihodnji teden o devetem in desetem poglavju

[Cenik storitev Vecer.com](#) | [Splošna določila uporabe](#) | [Pogoji uporabe Večerovega arhiva](#)

2011 © Avtorsko in sorodne pravice na gradivo ima družba ČZP Večer d.d. Vse pravice so pridržane.

VEČER,

Datum: 13.10.2006 - Stran: POMURJE, PODRAVJE

Vseživljenjsko učenje v Beltincih

V bogat teden vseživljenjskega učenja, ki bo od 16. do 20. oktobra, se vključuje tudi Osnovna šola Beltinci, ki skupaj z Andragoškim centrom iz Ljubljane načrtuje niz projektnih nalog za učenci in druge. Tema letošnjega tedna vseživljenjskega učenja na beltinski osemletki je Rad imam svojo pokrajino - Prekmurje. Koordinator projekta je Iris Vičar Novak, ki poučuje angleški jezik na Osnovni šoli Beltinci. Pripravljajo projekt kuhanja prekmurskih jedi, ki ga bosta vodili Majda Gjerek in Liljana Fujs-Kojek, v nadaljevanju bodo razčlenili temo prevajanje prekmurskih besedil v knjižno slovenščino in obratno, ki jo bosta vodila Milan Zrinski in Cvetka Rengeo. Zanimivo bo slikanje in graviranje na steklo, kar pripravlja Franc Poredoš, v izdelavi prekmurske hiše bosta sodelovala Stanka Rajnar in Iris Vičar Novak, ročnodelsko delavnico pa bosta vodila Marko Jerebič in Jolanda Ošlovnik.

Jože Žerdin